

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.7.20.
SWD(2021) 727 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

**2021. évi jogállamisági jelentés
Országfejezet - A jogállamiság helyzete Szlovákiában**

amely a következő dokumentumot kíséri

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK TANÁCSÁNAK**

**2021. évi jogállamisági jelentés
A jogállamiság helyzete az Európai Unióban**

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 705 final} -
{SWD(2021) 706 final} - {SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} -
{SWD(2021) 709 final} - {SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} -
{SWD(2021) 712 final} - {SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} -
{SWD(2021) 715 final} - {SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} -
{SWD(2021) 718 final} - {SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} -
{SWD(2021) 721 final} - {SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} -
{SWD(2021) 724 final} - {SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final}

ÖSSZEFOGLALÓ

Folytatódtak a szlovák igazságszolgáltatási rendszer függetlenségének, integritásának, minőségének és hatékonyságának javítása érdekében tett azon jelentős erőfeszítések, amelyek a 2020. évi jogállamisági jelentésben már említésre kerültek. A parlament 2020 decemberében elfogadta az Alkotmány átfogó reformját, valamint az igazságszolgáltatási rendszerre vonatkozó végrehajtási jogszabályokat, különös tekintettel az Alkotmánybíróságra és a Bírói Tanácsra. A hatóságok is fokozott erőfeszítéseket tettek az igazságszolgáltatás terén tapasztalható korrupció kezelésére. Az Európa Tanács részvételével előkészületben van az igazságügyi térkép reformja, amelynek keretében számos észrevétel érkezett az érdekelt felektől. Létrehozták a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságot. Új, átlátható eljárás során új legfőbb ügyészt és különleges ügyészt választottak. E reformok az igazságszolgáltatási rendszer javítására irányuló erőfeszítéseket tükrözik, és fontos, hogy végrehajtásuk során figyelembe veszik az igazságszolgáltatás függetlenségét biztosító, vonatkozó európai normákat. Ez azért is lényeges, mert a bírói függetlenség megítélése a lakosság körében továbbra is nagyon alacsony, habár a vállalkozások körében javult.

A korrupció visszaszorítására irányuló szlovák erőfeszítések jelentős mértékben fokozódtak, és ennek hatása megmutatkozik számos magas szinten elkövetett korrupciós ügy kivizsgálásában és büntetőeljárás alá vonásában. Vezető tisztviselők is kiválasztásra és kinevezésre kerültek, ideértve a visszaélést bejelentő személyek védelmével foglalkozó új hivatal vezetőjét, aki 2021. szeptember 1-jétől látja el feladatait. A korrupciós bűncselekmények felderítésére és kivizsgálására való képességet tovább lehet erősíteni a szakosodásba, az e célra rendelkezésre álló elemzői szakértelembe, valamint a Nemzeti Nyomozó Ügynökségnél szervezett integritási képzésekbe való befektetések révén. Lassú az előrehaladás a korrupció megelőzése terén. A lobbitevékenységek szabályozására irányuló számos kísérlet eddig sikertelennek bizonyult. Ugyanakkor a lobbitevékenységre, a „forgóajtó-jelenségre”, a vagyonynyilatkozatokra, a parlamenti képviselők összeférhetetlenségére és a közbeszerzésre vonatkozó jogszabálytervezetek tervezési vagy kezdeti szakaszban vannak.

Szlovákia alkotmánya és másodlagos joga biztosítja a jogi keretet a véleménynyilvánítás szabadságának védelméhez, a közérdekű információkhoz való hozzáférés jogának érvényesítéséhez, valamint a médiapluralizmus és a sajtójogok biztosításához. A jelenleg megvitatás alatt álló és 2021 szeptemberében elfogadni tervezett törvénytervezet várhatóan olyan keretet vezet be, amely biztosítja a média-tulajdonjogok átláthatóságát. Az újságírók számára kedvezőbb környezet biztosítását célzó törvényjavaslattal kapcsolatos kormányzati terveket elhalasztották. Az állami hirdetések elosztása továbbra is szabályozatlan. A Ján Kuciak oknyomozó újságíró és menyasszonya 2018-as meggyilkolásában részt vevő személyek ügyében számos ítéletet hirdettek. A Legfelsőbb Bíróság megsemmisítette a gyilkosság állítólagos kitervelőinek felmentését, amelynek következtében az ügy visszautalták a Szakosított Büntetőbírósághoz. Egy ítéletet helyben hagytak. A Covid19-világjárvány hatásának ellensúlyozására nem vezettek be új médiatámogatási rendszert.

Amint az a 2020. évi jogállamisági jelentésben már említésre került, a fékek és ellensúlyok rendszerét illetően Szlovákiában szükség van a jogalkotási folyamat javítására az érdekelt felek és a civil társadalom részvételének erősítésével. A 2020. decemberi alkotmányos reform kifejezetten kizárja az Alkotmánybíróság alkotmánytörvények felülvizsgálatára vonatkozó hatáskörét, ami e rendelkezés alkotmánybírói felülvizsgálatához vezetett. A Covid19-

világjárvánnyal kapcsolatos szükségállapot 2020 nagy részében fennállt és 2021 májusában ért véget, miután 2020 decemberében annak meghosszabbítása érdekében jogszabályt módosítottak. Az állampolgári jogok biztosa és a Nemzeti Emberi Jogi Központ aktív szerepet töltött be az alapvető jogok világjárvány során való védelmében. Egyre több aggály merül fel egyes nem kormányzati szervezetek finanszírozásával kapcsolatban, különös tekintettel a nemek közötti egyenlőség területén dolgozó nem kormányzati szervezetekre vonatkozó korlátozásokra.

I. IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSI RENDSZER

A Szlovák Köztársaság bírósági rendszere 54 körzeti bíróságot, 8 regionális bíróságot, a Szakosított Büntetőbíróságot, a Legfelsőbb Bíróságot, a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságot és az Alkotmánybíróságot foglalja magában¹. A regionális bíróságok járnak el másodfokú bíróságként polgári, kereskedelmi és büntetőügyekben, ugyanakkor pedig elsőfokú bíróságként járnak el közigazgatási ügyekben. A Szakosított Büntetőbíróság rendelkezik hatáskörrel a büntetőeljárás törvénykönyv megfelelő rendelkezéseiben² felsorolt súlyos büntetőügyek elbírálására. A Bírói Tanács központi szerepet játszik az igazságszolgáltatás öngazgatásában és a bírák kinevezésében, felfüggesztésében és felmentésében, valamint a bírói etika fenntartásában. Tagjai felét (18 tagból 9-et) bírótársaik választják meg. A Bírói Tanács többi tagját Szlovákia államfője, parlamentje és kormánya nevezi ki³. Szlovákia ügyészsége független állami hatóság, amelynek élén a legfőbb ügyész áll⁴. Szlovákia részt vesz az Európai Ügyészség munkájában. A szlovák ügyvédi kamara független öngazgatási szakmai szervezet⁵.

Függetlenség

A bíróságok érzékelt függetlenségének megítélése javult a vállalkozások körében, ugyanakkor a lakosság körében továbbra is alacsony vagy nagyon alacsony. A vállalkozások 30 %-a úgy ítéli meg, hogy a bírói függetlenség „nagyon jó” vagy „meglehetősen jó”, ami jelentős javulást jelent 2020-hoz képest (15 %) ⁶. A lakosság körében viszont nem történt ilyen javulás a bíróságok és bírák függetlenségének megítélése terén: 28 % szerint a bírói függetlenség „meglehetősen jó vagy nagyon jó” és 65 % szerint „meglehetősen rossz vagy nagyon rossz”⁷, ami összhangban van a 2020. évi jogállamisági jelentésben már említett hosszú távú tendenciával⁸. A függetlenség érzékelt hiányának leggyakrabban felhozott indokai szinte azonos mértékben kapcsolódnak a kormány és a politikusok beavatkozásához vagy nyomásgyakorlásához, valamint a gazdasági vagy egyéb sajátos érdekeket szolgáló nyomásgyakorláshoz⁹.

A hatóságok lépéseket tettek az igazságszolgáltatás terén tapasztalható állítólagos korrupció és hivatali visszaélés kezelése érdekében. A 2020. évi jogállamisági jelentésben említett magas szintű rendőrségi műveletek¹⁰ után további műveletek kezdődtek. A közigazgatási szerveknek az igazságszolgáltatási rendszerben tapasztalható korrupció

¹ A bírósági szervezet leírása megtalálható pl. az Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottság (CEPEJ) által az Európai Bizottságnak készített éves tanulmányban.

² Szlovákia büntetőeljárás törvénykönyvének 14. bekezdése (pl. előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés, korrupció, terrorizmus, szervezett bűnözés, súlyos gazdasági bűncselekmények, az EU pénzügyi érdekeinek sérelme, stb.).

³ A Szlovák Alkotmány 141a. cikke.

⁴ A Szlovák Alkotmány 149–151. cikke; 153/2001. sz. törvény az ügyészségről.

⁵ 2003. december 4-i 586/2003. számú törvény a jogi szakmáról, valamint az üzleti és önfoglalkoztatási szolgáltatásokról szóló 455/1991. számú törvény (vállalkozások engedélyezéséről szóló törvény) módosításáról.

⁶ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 50. ábra. Az eredménytábla a bírói függetlenség szintjét a következő kategóriákba sorolja: nagyon alacsony (a válaszadók kevesebb, mint 30 %-a véli úgy, hogy a bírói függetlenség szintje „meglehetősen jó” vagy „nagyon jó”); alacsony (30 % és 39 % között), átlagos (40 % és 59 % között), magas (60 % és 75 % között), nagyon magas (75 % felett).

⁷ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 49. ábra.

⁸ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 2–3. oldal.

⁹ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 49. és 51. ábra.

¹⁰ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 2. oldal.

csökkentése érdekében tett fokozott erőfeszítései következtében jelenleg 20 bíró¹¹ és az igazságszolgáltatás és bűnüldözés egyéb képviselői¹² ellen folyik büntetőeljárás a korrupcióra és hivatali visszaélésre vonatkozó súlyos állításokhoz kapcsolódóan. Egy bírót elítéltek. A büntetőeljárás következtében számos bíró lemondott hivataláról vagy ideiglenesen felfüggesztették hivatalából¹³. Az igazságszolgáltatási rendszer általános integritásával kapcsolatos konkrét aggályok további kezelésének szükségessége az európai szemeszter keretében is felvetődött, és Szlovákia e tekintetben országspecifikus ajánlást kapott¹⁴.

Átfogó igazságszolgáltatási reformot fogadtak el, amely az Alkotmány és a végrehajtási jogszabályok módosításából áll. Ez azt követően történt, hogy a kormány bejelentette a jogállamiságba vetett közbizalom növelése érdekében elindított reform végrehajtását¹⁵, a 2020. évi jogállamisági jelentésben kifejtettek szerint¹⁶. 2020 decemberében elfogadták az Alkotmány és a végrehajtási jogszabályok módosítását, amely létrehozta különösen a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságot, módosításokat vezetett be¹⁷ az Alkotmánybíróság bíráinak kiválasztása és kinevezése terén, továbbá a Bírói Tanáccsal kapcsolatos számos rendelkezést módosított. Az érdekelt felek megjegyezték, hogy a reform tükrözi az igazságszolgáltatási rendszer javítására és függetlenségének megerősítésére irányuló erőfeszítéseket¹⁸, de a reform egyes részei ellenállásba ütköztek (lásd alább).

Bár a Bírói Tanácsot érintő reform egyes elemeit üdvözltek, aggályok merültek fel a tanácsi tagok felmentésével kapcsolatos rendszer tekintetében. Az alkotmányos reform változtatásokat eszközölt a Bírói Tanács tagjainak kinevezési módjával kapcsolatban, kiterjesztette a Tanács hatásköreit és módosította a tanácsi tagok felmentésére vonatkozó rendelkezést¹⁹. A reform bevezette azt a szabályt, amely szerint a Tanács bírói tagjainak megválasztására több választókerületben kerülne sor²⁰. A kormány szerint a változtatás célja a Tanács legitimitásának növelése a bírák sokszínűbb képviselőitének biztosítása révén. E célkitűzés összhangban van az Európa Tanács ajánlásaival²¹. A reform a Bíró Tanács hatáskörét is kiterjeszti²². A reform emellett kifejezetten előírja, hogy a Bírói Tanács tagjait, ideértve annak elnökét és alelnökét is, az őket kinevező hatóság bármikor felmentheti²³. Az

¹¹ 2021 májusától. A Szlovák Bírói Tanács által szolgáltatott információk.

¹² Ügyészek, rendőrtisztek és ügyvédek, ideértve magas rangú tisztviselőket is, mint például a rendőrség korábbi elnöke, a legfőbb ügyész, a különleges ügyész vagy az Igazságügyi Minisztérium korábbi államtitkára.

¹³ A szlovák hatóságok által szolgáltatott tájékoztatás.

¹⁴ A Tanács ajánlása (2020. május 20.) Szlovákia 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben a Tanács véleményezi Szlovákia 2020. évi stabilitási programját, COM(2020) 525 final.

¹⁵ A Szlovák Köztársaság kormányának 2020–2024-es programnyilatkozata (2020. április 19.), 8. o.

¹⁶ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 4. o.

¹⁷ A Via Iuris (Szövetség a Szabadságjogokért) hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 3. o.; a Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁸ A Via Iuris (Szövetség a Szabadságjogokért) hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 3. o.; a Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁹ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 3. o.

²⁰ A Tanács 18 tagból áll, akiknek fele a bírótársaik által megválasztott bírák. A kormány, a parlament és a köztársasági elnök továbbá három-három tagot választ. Ez az összetétel összhangban van az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának CM/Rec(2010)12. sz. ajánlása 26–27. pontjával.

²¹ Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának CM/Rec(2010)12. számú ajánlása, 27. pont.

²² Nevezetesen, a módosítás a bírók vagyonynyilatkozatainak értékelésére vonatkozó hatáskört a Bírói Tanácsra ruházza.

²³ A kinevezésre vonatkozó további információkért lásd a 20. lábjegyzetet. A 422/20. sz. alkotmánytörvény indokolása szerint (20. o.) e lehetőség már korábban is létezett az Alkotmányban és a módosítás kifejezetten

indokolás²⁴ szerint ebből az következik, hogy a felmentésre vonatkozó ilyen javaslatnak nem szükséges jogilag előírt követelményeken alapulnia²⁵, hanem ehelyett a felmentést a bizalom hiánya indokolhatja²⁶. Az érdekelt felek aggodalmuknak adtak hangot, hogy a reform e vonatkozása negatív hatással lehet a Bírői Tanács függetlenségére²⁷. Az Európai bírák Konzultatív Tanácsa (CCJE) által 2020. december 9-én kiadott vélemény is tükrözi ezen aggodalmakat²⁸. A felmentett tagok alkotmányjogi panasz benyújtásával az Alkotmánybíróság előtt megtámadhatják a felmentésükről szóló határozatot²⁹. Lényeges, hogy a Bírői Tanácsra a törvényhozástól és végrehajtó hatalomtól való függetlenség tekintetében megfelelő garanciák vonatkozzanak, ideértve a tanácsi tagok felmentésének módját is³⁰.

A kiszámíthatóság biztosítása érdekében nyugdíjkorhatárt vezettek be a bírák esetében³¹. Az Alkotmány módosításait követően a bírák 67. életévük betöltésével nyugdíjba vonulnak³². Mivel a reform megszüntette a Bírői Tanács arra vonatkozó mérlegelési jogkörét, hogy javaslatot tegyen a 65 év feletti bírák nyugdíjba vonulására, a módosítás fokozza a jogbiztonságot és stabilitást a bírák számára.

megerősíti e lehetőség fennállását. Az Alkotmánybíróság azonban a 2018. szeptember 19-i PLz. ÚS 2/2018. sz. egységesítő véleményében ennek ellenkezőjét állapította meg.

²⁴ A 422/20. sz. alkotmánytörvény indokolása, 24. o.

²⁵ A szlovák kormány képviselőinek magyarázata szerint az Alkotmánybíróság állandó ítélkezési gyakorlatával összhangban a felmentés nem lehet diszkriminatív vagy önkényes; a 2020. évi jogállamisági jelentés nyomonkövetési találkozójának keretében kapott tájékoztatás.

²⁶ A 2020. évi jogállamisági jelentés nyomonkövetési találkozójának keretében kapott tájékoztatás.

²⁷ A szlovák ügyvédek <https://pravnystat.eu/en/> honlapon elérhető és az érdekelt felekkel a 2021. évi jogállamisági jelentésről folytatott konzultációhoz hozzájárulásként benyújtott nyílt felhívása. A rendelkezést az Alkotmánybíróság előtt megtámadták, és az ügy jelenleg is folyamatban van (414/2021. sz. akta).

²⁸ Az Európai Bírák Konzultatív Tanácsának elnöksége által (CCJE) CCJE-BU(2020)3. számon, a szlovák CCJE-tag szlovák igazságszolgáltatási reformra vonatkozóan benyújtott kérelmét követően 2020. december 9-én kiadott véleményének 2–3. oldala szerint a Bírői Tanács tagjainak függetlenségét és külső nyomásgyakorlással szembeni védelmét biztosítani kell, ideértve különösen a határozott hivatali időre történő kinevezésük általi garanciát. Lásd továbbá: a CCJE 10. (2007) sz. véleményét, 36. o.; A Grúzia rendes bíróságairól szóló sarkalatos törvény módosítástervezeteiről megfogalmazott vélemény (CDL-AD(2013)007-e, 71. pont) szerint: „A *Velencei Bizottság* azon a véleményen van, hogy amikor a Parlament jogalkotói hatáskörét az igazságszolgáltatás jövőbeli szervezetének és működésének kialakítására használja, tartózkodnia kell az olyan intézkedések elfogadásától, amelyek veszélyeztetnék a Legfelsőbb Bírői Tanács tagságának folyamatosságát.” A szlovák Alkotmánybíróság hasonló következtetésekre jutott a 2018. szeptember 19-i, PLz. ÚS 2/2018. sz. ítéletének 12. pontjában.

²⁹ Nem egyértelmű, hogy az Alkotmánybíróság a bírói függetlenség szempontjából milyen mértékben értékelhetné a felmentésről szóló határozatot. A 2020. évi jogállamisági jelentés nyomonkövetési találkozójának keretében kapott tájékoztatás.

³⁰ A Bíróság a bírói kar tagjainak kinevezési eljárása tekintetében emlékeztetett arra, hogy az Igazságszolgáltatási Tanácsnak magának is kellő mértékben függetlennek kell lennie a törvényhozástól, a végrehajtó hatalomtól és a bírói pozícióra jelentkezők értékelésére vonatkozó vélemény benyújtására kötelezett hatóságtól ahhoz, hogy e folyamat objektívebbé tételéhez hozzá tudjon járulni. Lásd: az EUB 2021. április 20-i ítélete, Republika, C-896/19, 66. pont.

³¹ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 4. o.

³² Egy átmeneti rendelkezés előírta, hogy az alkotmánymódosítás hatálybalépésekor (2021. január 1.) 67. életévüket betöltő bíráknak 2021. február 1-jéig kell nyugdíjba vonulniuk. A szlovák hatóságok megerősítették, hogy nem volt ilyen bíró és ezért a rendelkezést nem alkalmazták.

Módosult a bírák büntetőjogi felelősségi rendszere. 2020 októberében elfogadták a büntető törvénykönyv módosítását³³, amelyet a bírák mentelmi jogára vonatkozó alkotmányos rendelkezés módosítása követett. A reformok alapján a bírák³⁴ nem vonhatók felelősségre a döntéshozatal során kifejtett véleményükért, kivéve, ha a bíró döntéshozatala bűncselekménynek minősíthető³⁵. E tekintetben a büntető törvénykönyvbe új bűncselekményként bekerült a „joggal való visszaélés”³⁶. E rendelkezés értelmében a bírák³⁷ ellen büntetőeljárás indítható bármely olyan önkényes határozat miatt, amely egy másik személynek kárt okoz vagy szívességet tesz³⁸. A rendelkezést a tervek szerint csak nyilvánvalóan önkényes vagy helytelen határozatok esetén alkalmazzák³⁹. A különleges ügyész és a Szakosított Büntetőbíróság vezeti a büntetőeljárásokat. Az ilyen bűncselekménnyel vádolt bírácoknak joguk van arra kérni a Bírói Tanácsot, hogy nyilvánítsa ki egyet nem értését a büntetőeljárás lefolytatásával, ami – amennyiben megadják – az eljárás megszüntetésével egyenértékű⁴⁰. A büntetőeljárás alá vont bírót kizárólag a fegyelmi bíróság határozatával lehet ideiglenesen felfüggeszteni⁴¹. Mivel az európai normák előírják, hogy a bírák döntéshozatalért való felelősségre vonása a rosszhiszeműség vagy súlyos gondatlanság kivételes eseteiben történhet meg, a bírák felelősségét szabályozó bármely rendszernek egyértelműen és pontosan biztosítania kell a szükséges garanciákat azon kockázatok megelőzése érdekében, hogy ezt a rendszert a bírósági tevékenységre gyakorolt nyomásgyakorlás eszközeként vagy a bírósági határozatok tartalmának politikai ellenőrzésére szolgáló rendszerként használják fel⁴². Fontos, hogy ezen új rendelkezések gyakorlati alkalmazása során e biztosítékokat az európai normákkal összhangban megfelelően betartsák. Egyes érdekelt felek aggodalmukat fejezték ki a bírák mentelmi jogáról szóló alkotmánymódosítással kapcsolatban, és megjegyezték, hogy annak tág és homályos megfogalmazása a visszaélés lehetséges kockázatát hordozhatja magában⁴³.

³³ A vagyonekbevitelről és az elkobzott vagyontárgyak kezeléséről, valamint egyes törvények módosításáról szóló 312/2020. sz. törvény, amely 2021. január 1-jétől hatályos.

³⁴ A rendelkezés a békebírókra is alkalmazandó.

³⁵ Az Alkotmány 148. cikkének (4) bekezdése.

³⁶ A büntető törvénykönyv 326a. cikke.

³⁷ A rendelkezés a békebírókra és a választottbírókra is alkalmazandó.

³⁸ További információkért lásd a Via Iuris (Szövetség a Szabadságjogokért) hozzájárulását a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 8. o.

³⁹ A 312/2020. sz. törvény indokolása, 40. o.; a 2020. évi jogállamisági jelentés nyomkövetési találkozójának keretében kapott tájékoztatás.

⁴⁰ Úgy tűnik azonban, hogy e biztosíték csak 2024-ig marad érvényben, 423/2020. sz. törvény, III. és XXX. cikk.

⁴¹ A bíróságokról szóló 385/2000. sz. törvény 22. cikke. A 22a. cikk szerint a bírácokat a Bírói Tanács határozatával ideiglenesen fel lehet függeszteni, amennyiben indokolt kétségek merülnek fel arra vonatkozóan, hogy adott bíró megfelel-e a bírói minősítéshez szükséges követelményeknek, vagy ha a bírói hatalom hitelessége vagy hírneve súlyos veszélybe kerülne. Az alkotmánymódosítás 2021. decemberi elfogadását követően a bírák őrizetbe vételéhez a továbbiakban nincs szükség az Alkotmánybíróság egyetértésére. További információkért lásd a Via Iuris (Szövetség a Szabadságjogokért) hozzájárulását a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 8. o.

⁴² Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának CM/Rec(2010)12. számú ajánlása, 68. pont; lásd analógia útján a bírácokkal szembeni fegyelmi eljárások esetében: az EUB 2019. november 19-i ítélete, LM, C-216/18, 67. pont; a bírák felelőssége tekintetében lásd még: az EUB 2021. május 18-i ítélete, C-83/19., C-127/19., C-195/19., C-291/19., C-355/19. és C-397/19. sz. egyesített ügyek, 228–239. pont.

⁴³ Az Európai Bírác Konzultatív Tanácsa elnökségének 2020. december 9-én az Alkotmánnyal kapcsolatban kiadott véleménye (CCJE-BU(2020)3, 5. o.) szerint az Alkotmány új szövege homályos és a visszaélés potenciális kockázatát hordozza magában; a szlovák ügyvédek <https://pravnystat.eu/en/> honlapon elérhető és az érdekelt felekkel a 2021. évi jogállamisági jelentésről folytatott konzultációhoz hozzájárulásként benyújtott nyílt felhívása.

A közelmúltbeli alkotmányos reform módosította a bírák hozzájárulás nélküli áthelyezésére vonatkozó rendszert. A közelmúltbeli alkotmányos reform előírta, hogy a bírákat az igazságügyi térkép módosítása esetén hozzájárulásuk nélkül is át lehet helyezni, amennyiben ez az áthelyezés szükséges az igazságszolgáltatás megfelelő működésének biztosításához⁴⁴. Az európai normák értelmében kivételes esetekben lehetséges a bírák hozzájárulásuk nélküli áthelyezése, feltéve, hogy megfelelő biztosítékok vannak érvényben. E biztosítékok közé tartoznak az arra vonatkozó követelmények, hogy a bírákat ne helyezték alacsonyabb szinten eljáró bíróságokhoz, illetve, hogy a bírák jogosultak bírósági jogorvoslathoz folyamodni⁴⁵. Fontos lesz, hogy a végrehajtási törvény⁴⁶ megfelelő biztosítékokat nyújtson, figyelembe véve az európai normákat.

Az igazságügyi térképre vonatkozó reformtervezet előkészítés alatt áll. Az Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottság (CEPEJ) jelentésének ajánlásai alapján⁴⁷, amelyek többek között a bírák fokozott szakosodásának és az igazságügyi térkép módosításának, különösen a körzeti bíróságok számának csökkentésének mérlegelésére vonatkoznak⁴⁸, az Igazságügyi Minisztérium többek között bírából álló munkacsoportokat szervezett az igazságügyi térkép reformtervezetének előkészítésére⁴⁹. A reform célja az igazságszolgáltatásba vetett közbizalom növelése, illetve hatékonyságának és minőségének javítása⁵⁰. A térkép tervezete a bíróságok megfelelő méretének szükségességén alapul, hogy lehetővé váljon a bírák szakosodásának javítása valamennyi bíróságon, a kulturális és regionális identitások tiszteletben tartása és az igazságszolgáltatás hozzáférhetősége⁵¹. A jelenlegi bíróságok munkaterhelésére, valamint az infrastruktúrára és a bíróságok hozzáférhetőségére vonatkozó adatok alapján a reformtervezet a körzeti bíróságok számát 54-

⁴⁴ Korábban a bírákat csak bírósági eljárás eredményeképpen lehetett hozzájárulásuk nélkül áthelyezni. Az Alkotmány 148. cikkének (1) bekezdése.

⁴⁵ Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának CM/Rec(2010)12. számú ajánlása, 52. pont; a bírák jogállásáról szóló európai charta, 1.4. és 3.4. cikk; az Igazságszolgáltatási Tanácsok Európai Hálózatának jelentése, a szakmai teljesítmény értékelésének minimumszabályairól és a bírák elmozdíthatatlanságáról, 4.21. sz. javaslat; az Emberi Jogok Európai Bíróságának 2021. március 9-i ítélete, Bilgen kontra Törökország, 1571/07, 96. pont.

⁴⁶ Az Alkotmány 148. cikkének (1) bekezdése szerint a végrehajtási törvény tovább pontosítja az igazságügyi térkép módosítása esetén történő áthelyezést.

⁴⁷ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 4. o.

⁴⁸ CEPEJ (2017. november), Efficiency and quality of the Slovak judicial system, Assessment and recommendations on the basis of CEPEJ tools (A szlovák igazságszolgáltatási rendszer hatékonysága és minősége. Értékelések és ajánlások a CEPEJ eszközei alapján), CEPEJ-COOP(2017)14, 20–28. o.

⁴⁹ A szövegezési folyamat számos szakaszból állt. Az első szakaszban egy közel 50 tagból (akiknek többsége bíró volt, ideértve az első- és másodfokú bíróságok elnökeit, valamint a Bíró Tanács tagja volt, ideértve a Tanács elnökét) álló munkacsoport megállapodott a reform főbb jellemzőiben. A 2020 első felében zajló második szakaszban egy körülbelül 10 tagból (amelyből 4 tag bíró volt) álló új, kisebb munkacsoport az első munkacsoport ajánlásai alapján megszövegezte a reformot. Az érdekelt felek azonban megkérdőjelezték, hogy az ajánlások milyen mértékben tükröződtek a szövegben. Az első szakaszban tevékenykedő munkacsoport üléseiről készült jegyzőkönyvek és jelenléti ívek elérhetők az alábbi honlapon: <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/> A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás; az Igazságügyi Minisztérium által az új bírósági térképről szóló honlapon közzétett információ, <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>; az Igazságügyi Minisztérium elemzőközpontja (2020. december), az új igazságügyi térkép elkészítésére vonatkozó ajánlások, 15–17. o.

⁵⁰ Az Igazságügyi Minisztérium elemzőközpontja (2020. november), az új igazságügyi térkép reformja, 4. o.

⁵¹ Az Igazságügyi Minisztérium elemzőközpontja (2020. november), az új igazságügyi térkép reformja, 20–21. o. E követelmények értékelésének egyes körzetekre vonatkozó magyarázata az alábbi dokumentumban található: Az Igazságügyi Minisztérium elemzőközpontja (2020. november), Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy, http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf

ról 30-ra, míg a regionális bíróságok számát 8-ról 3-ra csökkentené⁵². A bírákat, igazságügyi alkalmazottakat és a megszüntetett bíróságok fennmaradó ügyeit a jogutód bíróságokra helyeznék át⁵³. A reformtervezetet 2020 szeptembere és decembere között bemutatták a bírának és más érdekelt feleknek; a megbeszélések 2021 januárjában és februárjában is folytatódtak⁵⁴. Az Igazságügyi Minisztérium jelenleg értékeli a 2020. december közepétől 2021. március elejéig tartó nyilvános konzultáció keretében benyújtott észrevételeket⁵⁵. A reformtervezetet számos érdekelt fél bírálta, akik többek között arról számoltak be, hogy nem vonták be őket a szövegezési folyamatba, továbbá aggodalmukat fejezték ki a bíróságok hozzáférhetőségével kapcsolatban⁵⁶. A bírálatokat követően az Igazságügyi Minisztérium a bírákkal való konzultáció 2021 szeptemberéig való folytatása mellett határozott, amelyet követően az igazságügyi térképre vonatkozó reform átfogalmazott javaslatát ismét nyilvános konzultációra bocsátják⁵⁷. Mivel a reform magában foglalja a bírák áthelyezését⁵⁸, megjegyzendő, hogy az európai normák szerint a reform keretében hozzájárulásuk nélkül áthelyezett bírákra eljárási garanciáknak kell vonatkozniuk annak biztosítása érdekében, hogy függetlenségük ne kerüljön veszélybe (lásd fent). A reformtervezet CEPEJ általi felülvizsgálata megállapította, hogy az alkalmazott módszertan összhangban van a szervezet iránymutatásaival és értékelő jelentésével, továbbá kiemelte a szlovák hatóságok által elfogadott, bizonyítékokon alapuló szemléletet⁵⁹. A CEPEJ további ajánlásokat is kiadott, például mérlegelte a reform végrehajtásának elhalasztását⁶⁰.

Létrehozták a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságot és előirányozták a közigazgatási bíróságok létrehozását⁶¹. A közigazgatási bíróságok új rendszere várhatóan az igazságügyi térképre vonatkozó reformtervezet által javasolt három közigazgatási bíróság, valamint a közelmúltbeli alkotmányos reform által létrehozott és várhatóan 2021 augusztusától

⁵² A munkacsoport célja az volt, hogy a jelenlegi bíróságokhoz beérkező ügyek átlagos száma alapján olyan körzeteket hozzon létre, ahol 3 szakosodott bíró / 3 szakosodott szenátus számára elegendő ügy áll rendelkezésre minden napirendi pontban. A reformtervezet továbbá javaslatot tett külön közigazgatási bíróságok létrehozására (lásd alább). Az Igazságügyi Minisztérium elemzőközpontja (2020. november), az új igazságügyi térkép reformja, 20–21. o.; Az Igazságügyi Minisztérium elemzőközpontja (2020. november), Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy, 20–21., 34., 43. o.

⁵³ A bíróságok székhelyéről és területi illetékességéről szóló törvény tervezete, 10(2) és 11(2) cikk, elérhető: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>.

⁵⁴ Igazságügyi Minisztérium, a szövegezési folyamat ütemterve, elérhető az alábbi honlapon: http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A11_os_Sudna_mapa_v.2.pdf

⁵⁵ Slov-Lex tájékoztató portál, <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>

⁵⁶ A szlovák bírák Sudnamoc.sk elnevezésű kommunikációs platformjának, valamint a szlovák bírák szövetségének hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez; a Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás. A tervezet is különféle alternatívákat tartalmaz a bírósági elnökök kiválasztása tekintetében, ami kérdéseket vet fel a végrehajtott hatalomra ruházott mérlegelési jogkörrel kapcsolatban; a bíróságok székhelyéről és illetékességéről szóló törvénytervezet XVI. cikkének 35. pontja, amely kiegészíti a 101f. cikk (4) bekezdésével a bíróságokról szóló 757/2004. sz. törvényt.

⁵⁷ A szlovák hatóságoktól kapott tájékoztatás.

⁵⁸ Megjegyzendő, hogy a reformtervezet a bírák egyetemleges jogutódlás útján történő áthelyezését javasolja, a bírák áthelyezésére vonatkozó, a bíróságokról szóló 385/2000. sz. törvény 14. cikkében előírt rendelkezés alkalmazása nélkül. Az áthelyezésre vonatkozó európai normák ettől függetlenül alkalmazandók.

⁵⁹ CEPEJ (2020. december 14.), CEPEJ Experts' review of the Judicial Map Reform in the Slovak Republic (A CEPEJ szakértői felülvizsgálata a Szlovák Köztársaság igazságügyi térképének reformjáról), 8–9. o.

⁶⁰ CEPEJ (2020. december 14.), CEPEJ Experts' review of the Judicial Map Reform in the Slovak Republic (A CEPEJ szakértői felülvizsgálata a Szlovák Köztársaság igazságügyi térképének reformjáról), 10–11. o.

⁶¹ A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság többek között a másodfokú közigazgatási bíróság szerepét is betölti. Az első fokon tárgyalt közigazgatási ügyeket jelenleg a közigazgatási szenátusok kezelik, és ezen ügyeket az új közigazgatási bíróságok létrehozását követően áthelyezik ezekhez a bíróságokhoz.

működőképes Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság létrehozásából áll⁶². 2020 májusában kinevezték a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság elnökét,⁶³ és a bírák kiválasztási eljárása folyamatban van. A Bírói Tanács választja majd ki a Bíróság bírait⁶⁴. Az igazságügyi térképre vonatkozó reformtervezet (lásd fent) három különálló közigazgatási bíróság létrehozását irányozza elő. A tervek szerint⁶⁵ ezen új közigazgatási bíróságok elnökeit egy öttagú bizottság választja ki, amelyek tagjait az igazságügyi miniszter választja ki, és akik közül kettőt a Bírói Tanács jelöltjei közül kell kinevezni⁶⁶. A közigazgatási bíróságok bíráinak kiválasztása tekintetében az a javaslat született,⁶⁷ hogy az igazságügyi miniszter⁶⁸ határozza meg, mely pozíciókat töltsék be bírák áthelyezésével,⁶⁹ és mely pozíciókat kiválasztási eljárás⁷⁰ útján. Fontos, hogy e bíróságok felállítása, valamint az e bíróságok esetében alkalmazandó rendszer figyelembe vegye az európai normákat⁷¹.

Új eljárás során legfőbb ügyészt és különleges ügyészt választottak. A parlament 2020 szeptemberében törvényt⁷² fogadott el, amely számos változtatást vezetett be a legfőbb ügyész és a különleges ügyész megválasztási eljárása tekintetében⁷³. A törvény kibővítette azon személyek körét, akiknek jogukban áll a legfőbb ügyészi tisztségre jelöltet javasolni⁷⁴, nem ügyészek számára is lehetővé tette az erre a tisztségre való jelöltséget, valamint bevezette azt a követelményt, hogy a legfőbb ügyészi és a különleges ügyészi tisztség

⁶² Az Igazságügyi Minisztérium 2021. június 2-án kikérte a Velencei Bizottság véleményét a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság azon esetleges hatásköréről, hogy fellebbezési testületként felülvizsgálja a szlovák ügyvédi kamara ügyvédeit érintő fegyelmi határozatokat, továbbá az ügyvédek szlovák jogrendszerben betöltött pozíciójáról és jogállásáról. Jelenleg nincs előkészítés alatt olyan jogszabály, amely ilyen hatáskört ruházna a Bíróságra, de a 422/20. sz. alkotmánytörvény indokolásának 28. oldalán szerepel erre vonatkozóan javaslat.

⁶³ Az Alkotmány 154g. cikke (7) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezés értelmében a Bírói Tanács javaslata alapján a köztársasági elnök nevezte ki a Legfelsőbb Bíróság elnökét.

⁶⁴ A bíróságokról szóló 385/2000. sz. törvény 151zf. cikke.

⁶⁵ A bíróságok székhelyéről és illetékességéről szóló törvénytervezet XVI. cikkének 35. pontja, amely a 101f. cikk (1) bekezdésével kiegészíti a bíróságokról szóló 757/2004. sz. törvényt.

⁶⁶ A bírósági elnököknek a bíróságokról szóló 750/2004. sz. törvény 36. és 37. cikkében előírt szokásos kinevezési eljárása szerint a kiválasztási bizottság négy tagját az igazságügyi miniszter választja ki a jelöltek listájáról úgy, hogy a listán szereplő egyik tagot a Bírói Tanács, míg három további tagot a miniszter jelöl. A kiválasztási bizottság egyik tagját az adott bíróság bírói tanácsa választja meg. A jelöltek listája elérhető az Igazságügyi Minisztérium honlapján: <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudy/Vyberove-konania-na-sudoch/Kandidati-na-clenov-vyberovych-komisii-na-vyber-predsedov-sudov.aspx>

⁶⁷ A bíróságok székhelyéről és illetékességéről szóló törvénytervezet IX. cikkének 17. pontja, amely a 151zg. cikkel kiegészíti a bírákról szóló 385/2000. sz. törvényt.

⁶⁸ A Bírói Tanáccsal folytatott megbeszélést követően.

⁶⁹ A Bírói Tanács hajtja végre a bírák áthelyezését egy adott bíró kérelmére vagy hozzájárulásával, vagy fegyelmi határozat alapján; lásd: a bíróságokról szóló 385/2000. sz. törvény 14. cikke.

⁷⁰ Az igazságügyi miniszter által jelölt két tagból, valamint a Bírói Tanács által jelölt három tagból álló kiválasztási bizottság hajtja végre a kiválasztási eljárást; lásd: a bíróságokról szóló 385/2000. sz. törvény 29. cikke.

⁷¹ Az Európai bírák Konzultatív Tanácsa (2016), 19. sz. vélemény, The role of court presidents (a bírósági elnökök szerepe), 53. pont.

⁷² A 241/2020. sz. törvény.

⁷³ Az Alkotmány 150. cikke szerint a parlament javaslata alapján a köztársasági elnök nevezi ki a legfőbb ügyészt. A parlament választja meg a különleges ügyészt; lásd: az ügyészekről szóló 154/2001. sz. törvény 24a. cikke.

⁷⁴ A parlamenti képviselők, az igazságügyi miniszter, az ombudsman, az Ügyészi Tanács, az ügyvédek szakmai szervezete, a jogi kar és a Tudományos Akadémia jelölhet jelölteket. Korábban csak a parlamenti képviselők voltak jogosultak jelöltet javasolni; lásd: az ügyészségről szóló 153/2001. sz. törvény 7. cikkének (4) bekezdése.

jelöltjeinek nyilvános parlamenti meghallgatáson kell részt venniük⁷⁵. Az új szabályokat 2020 decemberében és 2021 februárjában is alkalmazták a legfőbb ügyészi és a különleges ügyészi tisztség jelöltjeinek megválasztása során. A média képviselői mindkét választást szoroson nyomon követték és az érdekelt felek megjegyezték, hogy az eljárás átláthatóbbá vált⁷⁶.

Minőség

A digitalizáció előmozdítása érdekében tett erőfeszítések eredményeket mutatnak, de gyakorlati hiányosságok mutatkoznak. Az igazságszolgáltatási rendszer digitalizációjának előmozdítása érdekében az elmúlt években elkezdődő aktív szerepvállalás⁷⁷ kezdi meghozni első eredményeit. Szlovákia rendelkezik a digitális technológia bíróságokon való használatát lehetővé tevő eljárási szabályokkal⁷⁸, továbbá számos olyan eszközzel és infrastruktúrával, amely lehetővé teszi a távolsági kommunikációt és a munkahelyhez való biztonságos távoli hozzáférést⁷⁹, a bírósági szolgálatok, illetve jogi szakemberek és intézmények közötti biztonságos elektronikus kommunikációt⁸⁰ vagy azt, hogy a felhasználók polgári, kereskedelmi és közigazgatási ügyekben eljárásokat kezdeményezzenek és azokat nyomon kövessék⁸¹. Különösen az ügyészség⁸² és a büntetőügyekben folytatott bírósági eljárások esetében alkalmazott digitális megoldások⁸³ terén mutatkoznak hiányosságok. Vannak azonban arra utaló jelek, hogy bár az eszközök és az infrastruktúrák rendelkezésre állnak, gyakorlati alkalmazásuk akadályokba ütközhet, ideértve az alacsony felhasználóbarátsághoz, a különböző alkalmazott információs rendszerek inkompatibilitásához vagy a felhasználók hiányos készségeihez hasonló akadályokat⁸⁴. Bár a Covid19-világjárvány összességében hozzájárult a digitalizálási folyamat fellendüléséhez, a folyamat egyes gyakorlati hiányosságait is feltárta⁸⁵. Az Igazságügyi Minisztériumon belül felállított új informatikai osztály vezetése alatt számos projekt van folyamatban az igazságszolgáltatási rendszer szükségleteinek kielégítése érdekében, ideértve a szlovák helyreállítási és rezilienciaépítési tervben is szereplő új ügyviteli rendszer és egy új cégnyilvántartás kidolgozását⁸⁶.

Bár a világjárvány számottevő hatást gyakorolt az igazságszolgáltatási rendszerre, a bíróságok és az ügyvédek összességében folytatni tudták munkájukat. A körzeti és regionális bíróságokon folytatott tárgyalások száma csökkent. Amennyiben sor került rájuk, a tárgyalásokat videokonferencia útján vagy szükség esetén, a biztonsági intézkedések

⁷⁵ Az ügyészségről szóló 153/2001. sz. törvény 125. cikkének (2) bekezdése.

⁷⁶ A Via Iuris (Szövetség a Szabadságjogokért) hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 9. o.; A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁷⁷ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 5. o.

⁷⁸ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 41. ábra.

⁷⁹ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 42. ábra.

⁸⁰ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 43. ábra.

⁸¹ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 45. ábra.

⁸² 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 44. ábra.

⁸³ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 46. ábra.

⁸⁴ A szlovák ügyvédi kamara hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

⁸⁵ A Covid19-világjárvány nyomán feltárt másik példa a fogvatartási eljárásoknak az ügyvédek és fogva tartott ügyfelek közötti digitális kommunikáció biztosítása érdekében történő digitalizálásának szükségessége. A szlovák ügyvédi kamara hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez. Lásd még a szlovák ügyvédi kamara 2021. március 23-i sajtóközleményét, Predseda SAK navštívil nového generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže.

⁸⁶ Szlovákia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 12. o.; a szlovák helyreállítási és rezilienciaépítési terv beruházásokat tervez az igazságszolgáltatási rendszer digitalizálása és elemzési kapacitása tekintetében; a szlovák helyreállítási és rezilienciaépítési terv 15. eleme.

betartása mellett, személyesen folytatták le. A világiárvány kevésbé érintette a Legfelsőbb Bíróságot, többek között azért, mert eljárásait többnyire írásba foglalják⁸⁷. Az ügyvédek is érintette a világiárvány, de nem számoltak be a munkavégzésük útjában álló jelentősebb akadályokról⁸⁸. A Bírői Tanács szoros figyelemmel kíséri a bíróságokon kialakult helyzetet. Az Igazságügyi Minisztérium iránymutatásokat és információkat tett közzé a korlátozásokkal kapcsolatban, amit a bíróságok nagyra értékelték⁸⁹.

Hatékonyág

A közigazgatási ügyekben lefolytatott eljárások hatékonysága tovább csökkent. Ezen eljárások uniós szempontból viszonylag hosszúak, és a közigazgatási ügyekben lefolytatott eljárások növekvő időtartamának tendenciája 2019-ben is folytatódott, és a 2018-as 157 naphoz képest elérte az 518 napot⁹⁰. Ezzel egyidejűleg a lezárási arány továbbra is csökken, és 2019-ben elérte a 81,4 %-ot (a 2018-as 96,1 %-hoz képest)⁹¹. Ez arra utal, hogy a rendszernek nem sikerül hatékonyan kezelnie a közigazgatási ügyek által jelentett munkaterhelést. Ami a polgári és kereskedelmi ügyeket illeti, 2019-ben a polgári és kereskedelmi peres ügyekben folytatott eljárások becsült hossza is növekedett a 2018-as értékhez képest, elérve a 170 napot (a 2018-as 157 naphoz képest)⁹². Az Európa Tanács számos, a polgári eljárások túlzott hosszával kapcsolatos ügycsoportot vizsgált meg⁹³.

II. KORRUPCIÓELLENES KERET

Szlovákiában a korrupció megelőzése, felderítése és üldözése több hatóság közös hatáskörébe tartozik. A korrupció megelőzésének koordinálásáért felelős központi szervezet a Kormányhivatal, amely közvetlenül a Miniszterelnökségnek jelent. A Rendőri Testület Elnöksége Nemzeti Nyomozó Ügynökségének feladata a korrupciós bűncselekmények felderítése és kivizsgálása, kivéve a rendőrség és bizonyos bűnüldöző szervezetek tagjai által elkövetett korrupciós bűncselekményeket, amelyek a Belső Ellenőrzési Hivatal hatáskörébe tartoznak⁹⁴. A különleges ügyészség⁹⁵ kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a Szakosított Büntetőbíróság anyagi hatáskörébe tartozó a bűncselekményekkel kapcsolatban végzett nyomozás tekintetében, ideértve a korrupciós bűncselekményeket is⁹⁶.

⁸⁷ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁸⁸ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁸⁹ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁹⁰ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 10. ábra.

⁹¹ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 13. ábra.

⁹² 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 7. ábra.

⁹³ Ezen ügycsoportok a polgári eljárások túlzott hosszára, a büntetőeljárásban érintett sértett fél kártérítési keresetével kapcsolatos eljárás túlzott hosszára, a túlzottan hosszú polgári eljárások során alkalmazott hatékony jogorvoslatra, a földterületek visszaszolgáltatásával kapcsolatos eljárások túlzott hosszára (a Földhivatal előtti közigazgatási szakaszból, valamint másodfokon a bírósági szakaszból álló kétlépcsős eljárás), valamint a hatékony jogorvoslatokra vonatkoznak. Az Emberi Jogok Európai Bírósága határozatokat hozott ezekben az ügyekben és az ítéletek szlovák hatóságok általi végrehajtása folyamatban van, amit az Európa Tanács rendes eljárás szerint nyomon követ. Lásd az Emberi Jogok Európai Bírósága ítéleteinek végrehajtási állapotát az alábbi ügyekben: 2012. július 24., Maxian és Maxianova, 44482/09; 2015. szeptember 15., Javor és Javorova, 42360/10; 2017. június 27., Ivan, 57405/15; 2018. augusztus 31., Balogh és társai, 35142/15.

⁹⁴ Vö. a rendőrségről szóló 171/1993. sz. törvény 4. cikkének (3) bekezdésével.

⁹⁵ A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának 458/2003 sz. törvénye a különleges bíróság és a különleges ügyészség létrehozásáról.

⁹⁶ 291/2009. sz. törvény a Szakosított Büntetőbíróságról.

A szakértők és az üzleti vezetők úgy vélik, hogy a közszektorban a korrupció szintje továbbra is magas. A Transparency International 2020. évi korrupcióérzékelési indexe szerint Szlovákia 49/100 pontot ért el, ezzel az Európai Unió országai között a 17., világszinten pedig a 60. helyen áll⁹⁷. Ez a megítélés viszonylag stabil volt⁹⁸ az elmúlt öt évben⁹⁹.

A korrupció elleni küzdelem stratégiai keretét a 2019–2023-as időszakra vonatkozó korrupcióellenes politika biztosítja. A politika¹⁰⁰ elsősorban a puha intézkedéseken keresztül történő megelőzésre összpontosít, valamint cselekvési terv, nemzeti korrupcióellenes program¹⁰¹ és számos ágazati program¹⁰² kíséri. Mivel lényegében megegyezik a szakpolitikai dokumentummal, a jelenlegi cselekvési terv nem javasol konkrét operatív lépéseket a politikai prioritások végrehajtásának elősegítése érdekében. A nemzeti korrupcióellenes programot jelenleg aktualizálják¹⁰³. A Kormányhivatal Korrupciómegelőzési Osztálya felügyeli a politika és a cselekvési terv végrehajtását. Az ágazati programok végrehajtásának felügyelete az érintett központi államigazgatási szervek hatáskörébe tartozik¹⁰⁴.

A büntetőjogi keret kiegészült a vagyonlefoglalásról szóló új törvény hatálybalépésével. A vagyonlefoglalásról szóló. 2021 januárjában hatályba lépett törvény¹⁰⁵ többek között megakadályozza a bűncselekményből származó vagyon harmadik személyek részére történő átadás útján való legalizálását, továbbá módosítja a büntető törvénykönyvet olyan új bűncselekmények bevezetésével, mint a jogalap nélküli vagyoni előnyök vagy jogtalan előnyök elfogadásának vagy felajánlásának bűncselekménye, illetve a közvetett korrupció

⁹⁷ A Transparency International 2020. évi korrupcióérzékelési indexe (2021), 2–3. o. Az eredménytábla az észlelt korrupció szintjét a következő kategóriákba sorolja: alacsony (a szakértők és az üzletemberek körében a közszektorbeli korrupció érzékeltszintje 79 feletti pontszámot ér el); viszonylag alacsony (79–60 közötti pontszám), viszonylag magas (59–50 közötti pontszám), magas (50 alatti pontszám).

⁹⁸ 2015-ben a pontszám 51, míg 2020-ban 49 volt. A szám több mint 5 pontos változása jelentős növekedést/csökkenést jelent; javulás/romlás (4–5 pont közötti változás); az elmúlt 5 évben viszonylag stabil (1–3 pont közötti változás).

⁹⁹ A múlt évi jelentésben szereplő, érzékelt korrupcióra, valamint a polgárok és vállalkozások tapasztalataira vonatkozó Eurobarométer-adatokat két évente frissítik. A legfrissebb adatkészletet az 502 sz. Eurobarométer tematikus felmérés (2020) és a 482. sz. Eurobarométer gyorsfelmérés (2019) alkotja.

¹⁰⁰ A Szlovák Köztársaság kormánya, a Szlovák Köztársaság 2019–2023-as időszakra vonatkozó korrupcióellenes politikája (2018).

¹⁰¹ A Szlovák Köztársaság kormánya, a Szlovák Köztársaság nemzeti korrupcióellenes programja (2019).

¹⁰² A minisztériumok és egyéb intézmények ágazati programokat fogadtak el, ideértve többek között az Igazságügyi, a Gazdasági, a Belügy-, a Közlekedési és Építésügyi, a Környezetvédelmi, a Pénzügy-, a Kül- és Európaügyi, az Egészségügyi és a Munkaügyi Minisztériumot. Az elfogadott cselekvési tervek elsősorban megelőző elemeket tartalmaznak, ideértve a tudatosságnövelésre, a korrupcióellenes oktatásra és a korrupcióval kapcsolatos kockázatkezelésre vonatkozó elemeket.

¹⁰³ Az új nemzeti korrupcióellenes program előkészítési szakaszban van. A szlovák kormány szerint már sor került a nyilvános konzultációkra. Szlovákia további hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 7. o.

¹⁰⁴ A Kormányhivatal Korrupciómegelőzési Osztályának szerepe annak ellenőrzésére korlátozódik, hogy az illetékes minisztérium elkészítette-e a programot, ugyanakkor nem értékeli annak tartalmát. A Korrupciómegelőzési Osztály ugyanakkor együttműködik a korrupcióellenes koordinátorokkal, valamint a Korrupcióellenes Koordinátorok Tanácsával. A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁰⁵ A vagyonelkobzásról és az elkobzott vagyontárgyak kezeléséről, valamint egyes törvények módosításáról szóló 312/2020. sz. törvény, amely 2021. január 1-jétől hatályos.

bűncselekménye¹⁰⁶. Emellett a törvény bevezeti a bűncselekményből származó jövedelem fogalmát. Nevezetesen, a törvény létrehozta az Elkobzott Vagyontárgyak Kezelésével foglalkozó új hivatal¹⁰⁷. Jogalkotási hiányosságok állnak fenn a rendőrség arra való felhatalmazása tekintetében, hogy az ilyen bűncselekmények nyomozati szakaszában bekérje a bankoktól a gyanúsítottak pénzügyi adatait¹⁰⁸, valamint a feltételezett befolyással üzérkedés bűncselekményé nyilvánítása tekintetében¹⁰⁹.

A különleges ügyészség erőforrásainak növelésére irányuló intézkedéseket hajtanak végre az ügyészség kapacitásainak megerősítése érdekében. A kormány 2021. február 10-én elfogadta a különleges ügyészség erőforrásainak és szakosodott személyzeti létszámának növeléséről szóló javaslatot¹¹⁰. Összességében az ügyészek száma 2021-ben 35-ről 38 főre nőtt. A magas szinten elkövetett korrupcióval kapcsolatos büntetőeljárások lefolytatása céljából fennálló korlátozott erőforrások és kapacitások miatti aggodalmak kezelése érdekében¹¹¹ a korrupcióval kapcsolatos bűncselekményekkel foglalkozó osztály személyzetének létszámát megduplázták, és a különleges ügyészségen dolgozó ügyészek száma ötről tíz főre nőtt¹¹². Az átszervezésre 2021 folyamán került sor¹¹³. A különleges ügyészség költségvetési forrásainak jelentős növeléséről is megállapodás született¹¹⁴. Továbbra is fennállnak az aggályok a rendőrség iránti bizalom szintjével, valamint a rendőrség szakosodásával és digitalizálásával kapcsolatban, ami befolyásolja az ügyészség rendőrséggel való együttműködését, valamint a korrupció és a korrupcióval kapcsolatos bűncselekmények felderítését¹¹⁵. A 2020. évi jogállamisági jelentésben foglaltaknak

¹⁰⁶ A törvény újrafogalmazta a bűnözői tevékenységből származó jövedelmek tisztára mosásának fogalmát is, valamint bevezette a joggal való visszaélés új bűncselekményét is, lásd a fenti I. szakaszt. Az aktív, passzív, közvetlen és közvetett korrupció valamennyi formáját már korábban bűncselekménnyé nyilvánították Szlovákiában.

¹⁰⁷ Az igazgatói tisztség betöltésére vonatkozó kiválasztási eljárások folyamatban voltak e jelentés készítésekor; lásd: Szlovákia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 22. o. Számos további, korrupcióval kapcsolatos módosítást vezettek be, többek között a pénzmosás elleni védelemről és a terrorizmus finanszírozásáról szóló 297/2008. sz. törvényt módosító és kiegészítő 279/2020. sz. törvényt (2020. szeptember).

¹⁰⁸ Szlovákia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 24. o., hivatkozás a rendőrségről szóló 171/1993. sz. törvény 29(a) szakaszának 4. bekezdésére, annak ellenére, hogy a rendőrség más bűncselekmények esetében jogosult ilyen információk beszerzésére, például adókiajtszás, illegális pénzügyi műveletek vagy a bűncselekményből származó jövedelmek legalizálása esetében. Nevezetesen, a bankszámlák központi nyilvántartásáról szóló törvénytervezet 2021. december 1-jétől várhatóan kezeli ezeket a hiányosságokat.

¹⁰⁹ UNCAC végrehajtási felülvizsgálat – 1. ciklus (2010–2015), országspecifikus véleményezési jelentés, Szlovák Köztársaság, 22. o. A befolyással üzérkedést a büntető törvénykönyv 336. szakasza nyilvánította bűncselekménnyé, de nem terjed ki olyan esetekre, amikor egy adott személy csúszópénzt ajánlott fel vagy fogadott el egy másik személytől, aki valójában nem rendelkezett azzal a befolyással, amelynek tekintetében a csúszópénzt adták, amint azt az UNCAC-egyezmény előírja.

¹¹⁰ UV-1860/2021. sz. határozat. Vö. Szlovák Köztársaság kormánya, javaslat a Szlovák Köztársaság legfőbb ügyészségén belül működő különleges ügyészség feladatainak végrehajtására kijelölt személyek létszámának megnöveléséről és feladatkörök szerinti besorolásukról.

¹¹¹ Szlovákia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 15. o. A különleges ügyészség aggodalmát fejezte ki és jelezte, hogy valamennyi ügyész egy időben átlagosan körülbelül 80 ügyért felel, ami kérdéseket vet fel a nyomozások hatékony felügyeletével kapcsolatban. Vö. a jogállamiságról szóló jelentés (2020) 7. oldalával.

¹¹² A különleges ügyészségen működő általános bünyügyi osztály egy vezető ügyészből és 9 ügyészből áll; lásd: Szlovákia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 16. o.

¹¹³ A különleges ügyészségen működő általános bünyügyi osztály egy vezető ügyészből és 9 ügyészből áll; lásd: Szlovákia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 16. o.

¹¹⁴ A különleges ügyészség további 1,3 millió EUR-t kap a reform megvalósítása céljából.

¹¹⁵ Vö. GRECO (2019), Ötödik értékelési kör. Értékelő jelentés. Szlovák Köztársaság, 37–57. o.

megfelelően a Nemzeti Nyomozó Ügynökség igazságügyi és elemzési kapacitásainak megerősítése különösen hozzájárulna a hatékonyabb pénzügyi nyomozásokhoz¹¹⁶. 2022 júniusáig átfogó rendőrségi reformot terveznek a rendőrség modernizálása céljából¹¹⁷.

A jelentéstételi időszak során a magas szinten elkövetett korrupció elleni küzdelemre irányuló erőfeszítések jelentős mértékben fokozódtak Szlovákiában. A magas szinten elkövetett korrupcióval kapcsolatos nyomozás és büntetőeljárás lefolytatásának képessége jelentős mértékben javult a magas szinten elkövetett korrupció – Ján Kuciak újságíró és menyasszonya, Martina Kušnírová 2018. évi meggyilkolásával összefüggésben fényre derült információk alapján – érzékelt büntetlensége elleni nyilvános tömegdemonstrációkat követően. 2020 októberétől a rendőrség, az ügyészség és az igazságszolgáltatás, valamint a magánszektor számos korábbi magas rangú képviselője ellen emeltek vádat korrupció és korrupcióval kapcsolatos bűncselekmények miatt¹¹⁸. 2020-ban a Nemzeti Nyomozó Ügynökség 158 korrupciós ügyben indított eljárást¹¹⁹. A korrupciós bűncselekmények miatt elítélt személyek száma 2019 és 2020 között több mint kétszeresére nőtt (62 ítéletről 128 ítéletre)¹²⁰. Nemrég, 2021 májusában a Nemzeti Nyomozó Ügynökség őrizetbe vette a Földalap¹²¹ számos magas rangú tisztviselőjét is, akik állítólag korrupciós rendszerekben vettek részt 2016 és 2020 között¹²². E tekintetben az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) már 2020-ban aggodalmának adott hangot, miután a mezőgazdasági kifizetésekkel kapcsolatban három igazgatási vizsgálatot folytatott le a Földalap átláthatósága, földbérletet kérelmezőkkel szembeni egyenlő bánásmódja és belső eljárásainak jogbiztonsága terén fennálló hiányosságai tekintetében¹²³. A korrupció jobb felderítése és dokumentálása érdekében azonban a Nemzeti Nyomozó Ügynökség, a Nemzetbiztonsági Hatóság, a Számvevőszék és a Pénzügyi Hírszerző Egység közötti együttműködés tovább javulhat és szorosabbá válhat¹²⁴. A külföldi megvesztegetések kivizsgálásának hatékony végrehajtása továbbra is aggodalomra ad okot¹²⁵.

¹¹⁶ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 8. o.

¹¹⁷ Vö. a Szlovák Köztársaság helyreállítási és rezilienciaépítési tervével.

¹¹⁸ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás. Lásd még az I. szakaszt.

¹¹⁹ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás alapján a 158 megindított korrupciós ügyből 73 ügy csúszópénz átadásán, 71 csúszópénz elfogadásán, 8 közvetett korrupción, 5 választás során elkövetett korrupción és 1 sportmérkőzések megbundázásán alapult.

¹²⁰ A statisztikákban szereplő bűncselekmények közé tartozik a passzív hivatali vesztegetés (328. cikk), passzív hivatali vesztegetés – általános érdekű cikkek beszerzése (329. cikk), aktív hivatali vesztegetés (332. cikk), aktív hivatali vesztegetés – általános érdekű cikkek beszerzése (333. cikk), befolyással való kereskedés (336. cikk), választási vesztegetés (336a. cikk), sportot érintő korrupció (336b. cikk). Szlovákia további hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, elérhető az alábbi honlapon: http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/rocnka2019/I.-Trestn%C3%A1-agenda_2019_pdf.pdf Emellett a Nemzeti Nyomozó Ügynökség éves jelentései tartalmaznak korrupcióval kapcsolatos statisztikákat a nyomozások és büntetőeljárások száma, valamint a korrupciós bűncselekményekkel vádolt személyek száma tekintetében. A Belügyminisztérium továbbá havonta közöl online bűnügyi statisztikákat.

¹²¹ A Szlovák Földalap felel az állami tulajdonban lévő mezőgazdasági földterületek vagy az ismert magántulajdonossal nem rendelkező földterületek kezeléséért. E parcellák körülbelül a szlovák mezőgazdasági földterületek 20 %-át teszik ki és többségük jogosult közvetlen uniós kifizetések igénybevételére.

¹²² Aktuality.sk (2021. március 19.), a NAKA ismét őrizetbe vette Kviatik pénzügyi támogatót és a Szlovák Földalap több emberét.

¹²³ \x{FDDF} az Európai Csalás Elleni Hivatal sajtóközleménye (2021. január 21.), Az OLAF lezárja az uniós mezőgazdasági alapokkal kapcsolatos ügyeket Szlovákiában.

¹²⁴ Szlovákia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 25. o.

¹²⁵ Transparency International (2020), Exporting corruption (A korrupció exportálása) című jelentésének 102. oldala szerint Szlovákia a 2016–2019 közötti időszakban ismeretlen számú vizsgálatot indított, valamint nem

A szlovák parlament 2021 februárjában kinevezte a visszaélést bejelentő személyek védelmével foglalkozó hivatal vezetőjét. E kinevezést¹²⁶ követően a hivatal működőképessé válik és hat hónapon belül megkezdi feladatai ellátását¹²⁷. A hivatalvezető hivatali ideje hét év. A hivatal minden egyéb szervezeti egységtől független¹²⁸. A hivatal megbízatása a jogsértésekre és a bejelentett szervezet által a titoktartás és névtelenség elvei alapján meghozott megtorló intézkedésekkel szembeni védelemre összpontosít¹²⁹. A hivatal feladata, hogy a visszaélések bejelentésével kapcsolatban tanácsadást, képzést, módszertani iránymutatást nyújtson, illetve növelje az ezzel kapcsolatos tudatosságot, ideértve a korrupciós ügyeket is. A hivatal elszámolási kötelezettséggel a parlament felé tartozik, és éves jelentést készít. A hivatal célközönsége az állami és a magánszektor is felöleli.

Szlovákia kötelezettséget vállalt arra, hogy 2021 novemberében benyújtja a lobbitevékenységről szóló törvénytervezetet. A kormányhivatal által irányított folyamat¹³⁰ kezdeti előkészítő szakaszában tart¹³¹. Számos kísérlet történt jogszabályok elfogadására, de a lobbitevékenység mostanáig szabályozatlanul maradt Szlovákiában¹³². Ennek következtében nincs jogi meghatározása a lobbistáknak, a lobbitevékenységeknek és a lobbicéloknek, nincsenek érvényben hatékony szankciók a jogosulatlan lobbizás esetére, illetve nem létezik jogalkotási lábnyom sem¹³³. A kapcsolódó jogszabályok és eszközök azonban lehetővé teszik az érdekelt felek észrevételeinek, valamint annak nyomon követését, hogy ezeket milyen mértékben foglalták bele egy adott jogszabálytervezetbe¹³⁴. A parlamenti képviselők etikai kódexe¹³⁵ és a munkaviszony megszűnése utáni szabályokról („forgóajtó-jelenség”) szóló

indított és nem zárt le egy ügyet sem. Az OECD megvesztegetés elleni egyezményének végrehajtása, 3. fázis: Szlovák Köztársaság (2012), és a 3. fázis jelentésének és ajánlásainak nyomon követése, Szlovák Köztársaság (2014) c. dokumentumokban megfogalmazott ajánlások nyomán módosultak a külföldi megvesztegetéssel kapcsolatos bűncselekményekre vonatkozó nemzeti rendelkezések. A jogi személyek külföldi megvesztegetéssel szembeni felelőssége tekintetében lásd: OECD, 1a. szakasz, jelentés: Szlovák Köztársaság (2017). A Szlovák Köztársaságban a tervek szerint 2025 során kerül sor az egyezmény végrehajtásának 4. fázisában esedékes felülvizsgálatra, amelynek során felülvizsgálják a korábbi értékelések és végrehajtási erőfeszítések során feltárt hiányosságok kezelése érdekében tett intézkedéseket.

¹²⁶ Szlovákia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 19. o.; 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 9. o.

¹²⁷ A visszaélést bejelentő személyek védelmével foglalkozó hivatalt a 2019 márciusa óta hatályban lévő, a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló 54/2019. sz. törvény hozza létre.

¹²⁸ A személyzeti és működési költségek évente körülbelül 1,1 millió EUR-t tesznek ki.

¹²⁹ Szlovákiában 2019 óta külön törvény van hatályban a visszaélést bejelentő személyek védelméről, ez a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló 54/2019. sz. törvény.

¹³⁰ A Szlovák Köztársaság kormánya, A Szlovák Köztársaság kormányának 2021.évi jogalkotási feladatterve, https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_cacheability=cacheLevelPage&p_col_id=column-2&p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet_fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&processDetail_WAR_portlet_file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portlet_action=getFile

¹³¹ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében a kormánytól kapott tájékoztatás.

¹³² 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 9. o.

¹³³ Vö. GRECO (2019), Negyedik értékelési kör. A második megfeleléségi jelentés kiegészítése. Szlovák Köztársaság, 8. pont, és GRECO (2013), Negyedik értékelési kör. Értékelő jelentés. Szlovák Köztársaság, 25. pont (a parlamenti képviselők tekintetében); GRECO (2019), Ötödik értékelési kör. Értékelő jelentés. Szlovák Köztársaság, 89. pont (a központi kormányzat/felső vezetői funkciók tekintetében); GRECO (2019), Negyedik értékelési kör. A második megfeleléségi jelentés kiegészítése. Szlovák Köztársaság.

¹³⁴ Ezek közé tartozik többek között a törvény az információhoz való szabad hozzáféréstről, valamint a 357/2004. sz. alkotmánytörvény az összeférhetetlenségről.

¹³⁵ A parlamenti képviselők etikai kódexe a kormányhivatal lobbitevékenységről szóló törvénytervezetének részét képezi. Az állami alkalmazottak esetében a közszolgálati törvény 2019-es jogszabályi módosításai magukban foglalták az állami alkalmazottak etikai kódexét, valamint a megfelelés értékelésére szolgáló

jogalkotási rendelet is a 2021-es jogalkotási terv részét képezi¹³⁶. Hatályba léptek a közérdek védelméről szóló törvény módosításai, amelyek előírják az ajándékok vagy egyéb juttatások, illetve az ingó vagy ingatlan vagyontárgyak használatának bejelentési kötelezettségét¹³⁷.

A kormány célja egy új, központosított hivatal létrehozása a vagyoni eszközök nyomon követése és ellenőrzése céljából, ideértve a vezető tisztviselők vagyont is. A kormányhivatal a parlamenttel együttműködve az egységes hivatal létrehozására irányuló jogalkotási javaslattal kapcsolatos koncepció kidolgozásának kezdeti szakaszában van¹³⁸. Eddig a parlamenti képviselők, bírák, ügyészek, tisztviselők és köztisztviselők esetében alkalmazott vagyonyilatkozati rendszer decentralizált volt. 2021 elején jelentős késedelmekről számoltak be a parlamenti képviselők 2019-es vagyonyilatkozatainak 2020 augusztusában esedékes közzététele tekintetében, amelynek okai a Covid19-világjárványhoz és a meg nem felelés miatti bírságok kiszabására irányuló, folyamatban lévő folyamatokhoz kötődtek¹³⁹.

A politikai pártok pénzügyei átláthatóak, de a felügyeletet tovább lehet erősíteni. Szlovákiában a politikai pártok finanszírozását szabályozó fő törvény a politikai pártokról és mozgalmakról szóló törvény¹⁴⁰. A politikai pártok számára nyújtott adományok összege naptári évenként 5 000 EUR-ra korlátozódik, ugyanakkor a választási időszakban e korlátozás nem áll fenn. A külföldi gazdálkodó egységektől és névtelen adományozóktól nem fogadhatók el adományok. A szabályok nem teljesítése a választásokkal és a politikai pártok finanszírozásának ellenőrzésével foglalkozó állami bizottság által kiszabott bírsággal járhat, amelynek összege az adományból vagy az ingyenes szolgáltatásból származó bevétel kétszerese. A feleknek pénzügyeikről évente jelentést kell készíteniük az állami bizottságnak. A pénzügyi jelentéseket nyilvánosan hozzáférhetővé teszik. A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa felügyeli a jelentéseket, és azokban fel kell tüntetni a választási kampányokkal kapcsolatos pénzügyi információkat és az adományozók személyazonosságát¹⁴¹. A felügyeleti szervek munkaerő-kapacitásai korlátozottak, és aggályok merültek fel a

rendszert; 400/2019. sz. rendelet az állami alkalmazottak etikai kódexéről. A parlamenti képviselők etikai kódexének bevezetése tekintetében lásd még: GRECO (2021), Negyedik értékelési kör. A második megfelelőségi jelentés második kiegészítése. Szlovák Köztársaság.

¹³⁶ Szlovákia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 19. o., valamint a Szlovákiában tett országlátogatás keretében a kormány Korrupciómegelőzési Osztályától kapott tájékoztatás. A munkaviszony megszűnése utáni szabályokat mostanáig a vezető funkciókat betöltő vagy egy testületi szervben tagként tevékenykedő tisztviselőkre vonatkozó összeférhetetlenségről szóló törvény tartalmazta, de hatályukat tekintve ezek korlátozottnak bizonyultak. Vö. GRECO (2019), Ötödik értékelési kör. Értékelő jelentés. Szlovák Köztársaság, 127–128. pont.

¹³⁷ Az 545/2005. sz. alkotmánytörvény által módosított, 357/2004. sz. alkotmánytörvény a tisztviselők hivatali tevékenységeinek ellátásához fűződő közérdek védelméről. Nevezetesen, a jelenlegi kormányprogram további átfogó törvényi módosításokat irányoz elő, különösen a parlamenti képviselőknek nyújtott ajándékok tekintetében, hogy kezelni lehessen a minimálbérekkel kapcsolatos küszöbértékek tekintetében fennmaradó aggályokat. Vö. GRECO (2021), Negyedik értékelési kör. A második megfelelőségi jelentés második kiegészítése. Szlovák Köztársaság, 20–21. pont. Lásd még: GRECO (2021), Slovakia: GRECO regrets slow progress in prevention corruption of parliamentarians, judges and prosecutors (A GRECO sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy lassú előrelépés történt a parlamenti képviselők, bírák és ügyészek által elkövetett korrupció megelőzése terén).

¹³⁸ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás. Lásd még: 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 9–10. oldal.

¹³⁹ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás. A parlamenti képviselők negyede (381) 2021 januárjáig nem nyújtotta be vagyonyilatkozatát a parlamenti bizottságnak.

¹⁴⁰ A 2005. évi (2019-ben módosított) 85. sz. törvény a politikai pártokról és a politikai mozgalmakról.

¹⁴¹ A politikai pártokról és a politikai mozgalmakról szóló 2005. évi (2019-ben módosított) 85. sz. törvény 22. cikkének (5) bekezdése.

szervezeteken belüli politikai kinevezésekkel kapcsolatban¹⁴². Az adományok korlátozása révén a 2020-as választások kampányfinanszírozási szabályait szigorító, két napon belül elfogadandó törvénytervezet¹⁴³ különösen az újonnan létrehozott pártokat érintette és ezért az új pártok, a civil társadalom és a média körében aggályokat vetett fel a pártok közötti tisztességes verseny tekintetében.

Az ügyészség szerint a Covid19-világjárvány a jelentések alapján nem volt konkrét hatással Szlovákiában a korrupció előfordulására, a korrupció felderítésére vagy a korrupció elleni küzdelem érdekében tett erőfeszítésekre. A Covid19-világjárvány miatt egyes tárgyalásokat elhalasztottak, ami hozzájárult az ügyhátralékhoz¹⁴⁴. A világjárvány előtt korrupciónak kitett magas kockázatú ágazatok többnyire a világjárvány közben is ki voltak téve a korrupciónak, ideértve a közbeszerzést és az egészségügyi ágazatot; az utóbbi ágazatban megnövekedett a kockázata és az előfordulása is a világjárványhoz kötődő támogatási csalási rendszereknek¹⁴⁵. Az egészségügyi minisztérium ágazati korrupcióellenes programja¹⁴⁶ keretében külön munkacsoportot hoztak létre a Covid19-világjárvánnyal összefüggő korrupciós kockázatok értékelése céljából, amely két kockázati területet azonosított a nem elszámolható költségek iránti kérelmek és a visszatérítési kérelmek vonatkozásában¹⁴⁷. Az áruk, szolgáltatások és építési beruházások világjárvány idején történő beszerzéséhez szükséges időtartam lerövidítése céljából a kormány kidolgozott egy jogalkotási javaslatot,¹⁴⁸ amely módosította a közbeszerzési törvényt. A javaslatot azonban 2021 májusában felülvizsgálták, miután nyilvános petíciót nyújtottak be és kritikával illették a közbeszerzési hivatal kizárását az eredetileg tervezett felülvizsgálati eljárásból, ami ezáltal kizárta a nagy értékű megbízások feletti állami ellenőrzést is¹⁴⁹. A civil társadalom szerint a felülvizsgált jogalkotási javaslat kezeli a petícióban felvetett aggályokat, fokozza az átláthatóságot és az állami ellenőrzést és ezáltal csökkenti a korrupciós kockázatokat¹⁵⁰.

III. MÉDIAPLURALIZMUS ÉS MÉDIASZABADSÁG

A szlovák alkotmány rögzíti a szavakkal, nyomtatott formában, képpel vagy más módon történő véleménynyilvánításhoz való jogot, az eszmék és információk felkutatásához, átvételéhez és terjesztéséhez való jogot, valamint az információhoz való hozzáférés jogát. Az információhoz való hozzáférés jogát jogszabályi szinten az információ szabadságáról szóló

¹⁴² A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁴³ A 2005. évi (2019-ben módosított) 85. sz. törvény a politikai pártokról és a politikai mozgalmakról. A törvénytervezet a pártok adományból és kölcsönökből származó bevételeit négyéves időtartamra 3,5 millió EUR összegben korlátozta, és a párttagok éves adományait fejenként 10 000 EUR-ban maximálta.

¹⁴⁴ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás. Lásd még az I. szakaszt.

¹⁴⁵ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁴⁶ A program elérhető az alábbi honlapon: <https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>.

¹⁴⁷ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁴⁸ A Szlovák Köztársaság miniszterelnök-helyettese, a közbeszerzésről és egyes törvények módosításáról szóló 343/2015. sz. módosított törvényt módosító törvénytervezet, https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet.fileCoaddr=COO.2145.1000.3.4149284&processDetail_WAR_portlet.file=03_vlastny_material_zvo_final.docx&processDetail_WAR_portlet.action=getFile

¹⁴⁹ A javaslat alapján a közbeszerzési eljárás felülvizsgálata ehelyett közvetlenül bírósági vizsgálat tárgyát képezne. Az ajánlattételi feltételekkel szembeni kifogásoknak például nem lenne halasztó hatályuk, ha azokat a bíróságon teszik, és a szerződéseket a bírósági határozat meghozatala előtt alá lehet írni.

¹⁵⁰ Transparency International Szlovákia, A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

törvény¹⁵¹ állapítja meg. A műsorszolgáltatásról és a továbbközvetítésről szóló törvény¹⁵² célja a tájékoztatás sokszínűségének biztosítása, míg a sajtótörvény¹⁵³ a sajtóra és az újságírókra vonatkozó szabályokat állapít meg¹⁵⁴. A műsorszolgáltatásról és a továbbközvetítésről szóló törvény audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvvel való összehangolásáról szóló jogszabály még folyamatban van¹⁵⁵.

A műsorszolgáltatás és továbbközvetítés tanácsa autonóm módon működik¹⁵⁶. Mivel a műsorszolgáltatási tanács önálló költségvetéssel rendelkezik, az elkülönített források elegendőnek tekinthetők feladatai elvégzéséhez¹⁵⁷ és a tanács tagjainak kinevezésére és felmentésére vonatkozó egyértelmű szabályokat törvény állapítja meg¹⁵⁸, a 2021. évi Médiapluralizmus Monitor¹⁵⁹ megerősíti, hogy a tanács függetlensége összességében biztosított, de az esetenkénti politikai kinevezések továbbra is problémát jelentenek.

A műsorszolgáltatásról és a továbbközvetítésről szóló törvényt módosító törvénytervezet várhatóan olyan keretet vezet be, amely biztosítja a média-tulajdonjogok átláthatóságát. A tervek szerint 2021 végéig elfogadott, a tulajdonosi szerkezet és a tényleges tulajdonosok átláthatósága tekintetében az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvben előirányzottak szerint várhatóan rendelkezéseket bevezető említett törvénytervezet elfogadására várva,¹⁶⁰ a 2021. évi Médiapluralizmus Monitor ismételten¹⁶¹ úgy véli, hogy a szabályozás hiánya miatt e terület továbbra is magas kockázatú terület marad¹⁶². A műsorszolgáltatásról és a továbbközvetítésről szóló törvény felső határokat és korlátozásokat tartalmaz a televízió- és rádiópiacokon fennálló magas szintű horizontális tulajdonosi koncentráció megelőzése céljából. Ugyanakkor a bevételekkel és a közönség piaci részesedésével kapcsolatos adatok hiánya megnehezíti a tényleges helyzet értékelését¹⁶³.

A Ján Kuciak újságíró és menyasszonya, Martina Kušnírová 2018-as meggyilkolásában részt vevő személyek ügyében számos ítéletet hoztak. A Szakosított Büntetőbíróság három személyt 15 és 25 év közötti szabadságvesztésre ítélt. Az egyik ítélet ellen a vádlott fellebbezést nyújtott be. Az ügyészség fellebbezett a merénylet feltételezett kitervelőinek első fokú bíróság által hozott felmentő ítéletei ellen¹⁶⁴. A Legfelsőbb Bíróság 2021. június 15-én megsemmisítette a Szakosított Büntetőbíróság által első fokon hozott felmentő ítéleteket és

¹⁵¹ 211/2000. sz. törvény az információhoz való szabad hozzáférésről.

¹⁵² 308/2000. sz. törvény a műsorszolgáltatásról és a továbbközvetítésről.

¹⁵³ 167/2008. sz. törvény a sajtóról.

¹⁵⁴ Szlovákia két hellyel visszaesett a Riporterek Határok Nélkül sajtószabadság-indexében, és jelenleg világviszonylatban a 35. helyen, és az Unión belül a 17. helyen áll. Ez jórészt a politikusok újságírókkal és médiaszolgáltatókkal szembeni szóbeli támadásainak köszönhető.

¹⁵⁵ A 2018. november 14-i (EU) 2018/1808 irányelv.

¹⁵⁶ További információkért lásd: 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 11. oldal.

¹⁵⁷ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁵⁸ A tanács kilenc tagból áll, akiket a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa (a parlament) választ meg és hív vissza.

¹⁵⁹ 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, Szlovákiáról szóló jelentés, 10. o.

¹⁶⁰ Szlovákia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 26. o.; a Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁶¹ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 11. o.

¹⁶² A 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, Szlovákiáról szóló jelentés, 11–12. o.

¹⁶³ A 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, Szlovákiáról szóló jelentés, 12. o.

¹⁶⁴ A tömegtájékoztatás szabadságára vonatkozó gyorsreagálási platform (Media Freedom Rapid Response Platform) a felmentést az igazságszolgáltatás megcsúfolásának nevezte és üdvözölte az ügyész azon döntését, hogy fellebbez az ügyben.

viSSzaútalta az ügyet az utóbbi bíróságnak. A Legfelsőbb Bíróság is megerősítette a 25 év szabadságvesztést, amelyet egy másik vádlottra szabtak ki¹⁶⁵.

Beszámolók érkeztek a kormányzati és ellenzéki politikusok újságírókkal és médiaszolgáltatókkal szembeni szóbeli támadásairól. Az újságírókat „rosszakarattal”, valamint azzal vádolták, hogy a Covid19-világjárvány aláásták a kormány munkáját. 2020 szeptembere óta az Európa Tanács keretei között működő, az újságírás védelmének és az újságírók biztonságának előmozdításával foglalkozó platform egy esetben adott ki riasztást Szlovákia esetében¹⁶⁶, amely egy újságíró ismeretlenek általi megfigyelésére vonatkozott¹⁶⁷. Az újságírók védelmének megerősítését célzó jogszabályjavaslatot a Covid19-világjárvány miatt elhalasztották¹⁶⁸. A javaslatok magukban foglalják az újságírók jogállásának meghatározását, az újságírói források védelmét, valamint az információkhoz való jobb hozzáférést. A kormány továbbá a rágalmazásra vonatkozó, jelenleg szigorú szlovák büntetőjogi törvények módosítását készíti elő annak érdekében, hogy védelmet nyújtson az újságírók számára. A Covid19-világjárvány hatásának ellensúlyozására nem vezettek be új médiatámogatási rendszert¹⁶⁹.

IV. A FÉKEKKEL ÉS ELLENSÚLYOKKAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZMÉNYI KÉRDÉSEK

Szlovákia parlamentáris köztársaság, ahol a Nemzeti Tanács (a parlament) az egyedüli alkotmányos és jogalkotó szerv¹⁷⁰. A jogszabályok bevezetésének joga a parlamenti bizottságokat, a parlamenti képviselőket és a kormányt illeti meg¹⁷¹. Az Alkotmánybíróság dönt arról, hogy a törvények összhangban állnak-e az alkotmánnyal, az alkotmánytörvényekkel és a nemzetközi megállapodásokkal, valamint biztosítja az alapvető és alkotmányos jogok tiszteletben tartását. Független hatóságok is szerepet játszanak az alapvető jogok védelmében.

Aggályok merültek fel a jogalkotási folyamat inkluzivitásával kapcsolatban. A közelmúltbeli alkotmányos reformot (lásd az I. szakaszt) a 2020. áprilisi kormányzati programnyilatkozatban jelentették be, majd a több érdekelt félnek való bemutatását¹⁷² és a 2020. júliusi írásbeli nyilvános konzultációt követően 2020. október elején benyújtották a parlamentnek, amely 2020 decemberében elfogadta. Tekintettel a reform hatókörére és jelentőségére, az érdekelt felek aggodalmukat fejezték ki azzal kapcsolatban, hogy a reform fő jellemzőiről nem folytattak széles körű és megalapozott vitát, valamint a Velencei Bizottsággal nem folytattak konzultációt¹⁷³. Az érdekelt felek hangsúlyozták annak

¹⁶⁵ A szlovák hatóságoktól kapott tájékoztatás.

¹⁶⁶ Európa Tanács, Platform az újságírás védelmének és az újságírók biztonságának előmozdítására.

¹⁶⁷ Szlovákia e riasztásra azt válaszolta, hogy az ügyben azonnal rendőrségi vizsgálatot indítottak.

¹⁶⁸ A tervek szerint 2021 végéig fogadják el. Az országlátogatás során szolgáltatott tájékoztatás, 2021. április 22.

¹⁶⁹ A szlovák hatóságok szerint az újságírók jogosultak voltak arra, hogy a jelenlegi rendszer keretében a kulturális és kreatív ágazatokra irányuló pénzügyi támogatást igényeljenek.

¹⁷⁰ A szlovák alkotmány 72. cikke.

¹⁷¹ A szlovák alkotmány 87. cikke.

¹⁷² A reformtervezetet bemutatták a Bírői Tanács elnökének, a Legfelsőbb Bíróság elnökének, az Alkotmánybíróság elnökének, a legfőbb ügyészségnek, az ombudsmannak és a jogi szervezetek képviselőinek.

¹⁷³ Az érdekelt feleknek az írásbeli nyilvános konzultáció keretében 15 munkanapig volt lehetőségük észrevételeket tenni a tervezettel kapcsolatban a nyári szabadságok időszakában. Az érdekelt felek a nyilvános konzultáció hosszát és időzítését is bírálták. Lásd az ügyészség, a pozsonyi Comenius Egyetem jogi kara, a szlovák ügyvédi kamara, valamint a Bírői Tanács részéről a nyilvános konzultáció során

fontosságát, hogy az Alkotmány módosításaira az európai normákkal összhangban az érdekelt felek és a civil társadalom részvételével zajló nyílt és időszerű nyilvános vitát követően kerüljön sor¹⁷⁴. Az érdekelt felek aggodalmuknak adtak hangot amiatt is, hogy nem vonták be őket az egyéb jogalkotási folyamatokba,¹⁷⁵ valamint, hogy a parlament gyakran a világhírványhoz szorosan nem kapcsolódó jogszabályok esetében is gyorsított eljárásokat alkalmazott¹⁷⁶.

A jogalkotási folyamat jobbá tételére és a közigazgatás átláthatóságának, hatékonyságának és elszámoltathatóságának fokozására 2020-ban bejelentett tervek még nem valósultak meg¹⁷⁷. A 2021. áprilisától hivatalban lévő új kormány programnyilatkozatába foglalta az előző kormány arra vonatkozó kötelezettségvállalásait,¹⁷⁸ hogy javítja a törvények előkészítésének és elfogadásának folyamatát, fokozza a közigazgatás átláthatóságát, hatékonyságát és elszámoltathatóságát, kiterjeszti az információkhoz való hozzáférést, valamint kiszélesíti a nyílt kormányzás alkalmazását. Átvette a Számvevőszék hatásköreinek megerősítésére vonatkozó kötelezettségvállalást is¹⁷⁹. Az e célokat szolgáló javaslatokat még nem terjesztették elő, és az érdekelt felekkel folytatandó konzultációk sem kezdődtek el. Az információkhoz való szabad hozzáféréstől szóló törvény módosítása a kormány általi előkészítő szakaszában van¹⁸⁰.

Az alkotmányos reform kifejezetten kimondja, hogy az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel az alkotmánytörvények felülvizsgálatára. Az Alkotmánybíróság a múltban érvényesítette az alkotmánytörvények alkotmányosságának értékelésére vonatkozó hatáskörét, amelyet egyszer a bírói függetlenség védelmében is alkalmazott¹⁸¹. A közelmúltbeli alkotmányos reform (lásd az I. szakaszt) megváltoztatta az Alkotmány szövegét, hogy kifejezetten megtiltsa a Bíróság számára az ilyen törvények alkotmányosságának felülvizsgálatát. Az érdekelt felek bírálták a változást¹⁸². E módosítás

benyújtott észrevételeket, amelyek az alábbi honlapon érhetők el: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/267>; A szlovák ügyvédek <https://pravnystat.eu/en/> honlapon elérhető és az érdekelt felekkel a 2021. évi jogállamisági jelentésről folytatott konzultációhoz hozzájárulásként benyújtott nyílt felhívása.

¹⁷⁴ Velencei Bizottság (2010. január 19.), Az alkotmánymódosításról szóló jelentés, CDL-AD(2010)001, 205. pont; Velencei Bizottság, Második időközi vélemény az Örmény Köztársaság alkotmányos reformjairól, CDL-AD(2005)016, 31. pont.

¹⁷⁵ A Via Iuris (Szövetség a Szabadságjogokért) hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 19. o.; az ENNHRI hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 293. o.

¹⁷⁶ Az ENNHRI hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 298. o.; a szlovák ügyvédi kamara hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 3. o.; a Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁷⁷ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 11–13. oldal.

¹⁷⁸ A Szlovák Köztársaság kormányának 2020–2024-es programnyilatkozata (2020. április 19.).

¹⁷⁹ A Szlovák Köztársaság kormányának 2021–2024-es programnyilatkozata, 13–17. o.

¹⁸⁰ A PI/2020/146. sz. módosított törvénytervezet az információhoz való szabad hozzáféréstől és egyes törvények módosításáról szóló 211/2000. sz. törvény (az információszabadsági törvény), valamint egyes törvények módosításáról.

¹⁸¹ Lásd a PI ÚS 21/2014-96. sz. ügyben 2019. január 30-án hozott ítéletet. E változtatás reakció erre az ítéletre; a 2020. évi jogállamisági jelentés nyomkövetési találkozájának keretében kapott tájékoztatás.

¹⁸² A szlovák ügyvédek <https://pravnystat.eu/en/> honlapon elérhető és az érdekelt felekkel a 2021. évi jogállamisági jelentésről folytatott konzultációhoz hozzájárulásként benyújtott nyílt felhívása, 1. pont.; lásd még az Alkotmánybíróság elnökének 2020. december 3-i parlamenti nyilatkozatát, amelyben aggodalmát fejezte ki a változtatással kapcsolatban és arra kérte a parlamenti képviselőket, hogy mérlegeljék tovább e kérdést; elérhető az alábbi honlapon: <https://tv.nrsr.sk/videokanal/osoba/8/Ivan.Fiacan?id=233541>

alkotmányosságát megtámadták az Alkotmánybíróság előtt, ahol az ügy még mindig folyamatban van¹⁸³.

A parlament módosította a szükségállapotról szóló jogszabályt, hogy lehetővé tegye annak 90 napon túli meghosszabbítását. A szükségállapot idején a parlament jelentős fennakadások nélkül tudta folytatni működését¹⁸⁴. A szükségállapot lehetővé teszi a kormány számára, hogy olyan rendeleteket fogadjon el, amelyek a mozgás szabadságához hasonló jogokat és szabadságokat korlátozzák¹⁸⁵. A kormány legfeljebb 90 napra, az alkotmánytörvényben meghatározott feltételek mellett hirdetheti ki a szükségállapotot¹⁸⁶. A 2020. március 16-tól 2020. június 13-ig tartó szükségállapot¹⁸⁷ alkalmazását követően a kormány 2020. október 1-jétől új szükségállapotot hirdetett ki. A parlament 2020 decemberében módosította a vonatkozó jogszabályt, hogy a kormány számára lehetővé tegye a szükségállapot 40 nappal való ismételt, parlament utólagos jóváhagyása melletti meghosszabbítását¹⁸⁸. A szükségállapot 2021. május 15-én véget ért. Az Alkotmánybíróság hatáskörrel rendelkezik a szükségállapot kihirdetésének és meghosszabbításának alkotmányossági felülvizsgálatára¹⁸⁹. Az érdekelt felek ugyanakkor megjegyezték, hogy rövidek az ilyen felülvizsgálatra megszabott határidők¹⁹⁰. Az Alkotmánybíróságtól kérelmezték a kihirdetés, valamint az egyik meghosszabbítás alkotmányosságának felülvizsgálatát, és az Alkotmánybíróság mindkét alkalommal megállapította a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelést¹⁹¹. Az Alkotmánybíróság a világjárvány keretében elfogadott számos intézkedést is felülvizsgált, és tisztázta a rendes bíróságok ilyen intézkedések elbírálására vonatkozó hatáskörét. Ugyanakkor a későbbi jogszabályi változásokat¹⁹² követően aggályok merültek fel azzal kapcsolatban, hogy egyes intézkedések esetében a bírósági jogorvoslatához való jog nem biztosított kellőképpen¹⁹³.

Az állampolgári jogok biztosa és a Nemzeti Emberi Jogi Központ aktív szerepet töltött be az állampolgárok jogainak világjárvány során való védelmében. Az állampolgári jogok biztosa egy független szerv, amelynek feladata az alapvető jogok és szabadságok védelme a közigazgatási és más közjogi szervek előtt zajló eljárások során, míg a szlovák Nemzeti Emberi Jogi Központ az illetékes nemzeti emberi jogi intézmény, valamint

¹⁸³ 2879/2020. sz. ügyirat.

¹⁸⁴ A parlamenti képviselők számára lehetővé tették, hogy személyesen részt vegyenek az üléseken, kivéve azokat a képviselőket, akiknek a Covid19-világjárvánnyal kapcsolatos intézkedések értelmében önkéntes karanténba kellett vonulniuk. Egyes ülésekre hibrid formában került sor, vagyis egyes parlamenti képviselők személyesen, míg mások videokonferencia útján voltak jelen. Szlovákia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 37. o.

¹⁸⁵ Az állam biztonságáról szóló 227/2002. sz. törvény 5. cikkének (3) bekezdése.

¹⁸⁶ Az állam biztonságáról szóló 227/2002. sz. törvény 5. cikkének (1) bekezdése.

¹⁸⁷ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 14. o.

¹⁸⁸ Az állam biztonságáról szóló 227/2002. sz. törvény 5. cikkének (2) bekezdése. A parlamentnek a hatályba lépését követő 20 napon belül jóvá kell hagynia a szükségállapotot, különben a szükségállapot megszűnik. A meghosszabbítás csak akkor engedélyezett, ha a szükségállapotot a világjárvány keretében hirdették ki. Az ENNHRI hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 296–297. o.

¹⁸⁹ Az Alkotmány 129. cikkének (6) bekezdése.

¹⁹⁰ A petíciót a szükségállapot kihirdetésétől / meghosszabbításától számított öt napon belül kell benyújtani, és a Bíróságnak az eljárás megindításától számított 10 napon belül kell döntenie. Az Alkotmánybíróságról szóló 314/2002. sz. törvény 193. és 195. cikke. A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁹¹ Az Alkotmánybíróság 2020. október 14-i ítélete, PI ÚS, 22/2020, és az Alkotmánybíróság 2021. március 31-i ítélete, PI ÚS, 2/2021.

¹⁹² A 355/2007. sz. törvény módosítása.

¹⁹³ Az állampolgári jogok biztosának az Alkotmánybírósághoz 2021. február 10-én benyújtott beadványa, 268/2021. sz. ügyirat, 26–35. o.

Szlovákia illetékes nemzeti emberi jogi szervezete és egyben egyenlőséggel foglalkozó szerve¹⁹⁴. A Covid19-világjárvány során közel 50 %-kal nőtt az állampolgári jogok biztosának benyújtott panaszok száma, valamint nőtt a lakosság részéről a világjárvánnyal kapcsolatos intézkedésekkel kapcsolatos iránymutatás iránti kérelmek száma¹⁹⁵. A Nemzeti Emberi Jogi Központ munkaterhelése az elmúlt évek munkaterhelésével összevethető volt, de a panaszok tartalma megváltozott, és többségük a világjárvánnyal kapcsolatos intézkedésekre vonatkozott¹⁹⁶. Az intézmények számos területen találtak jogsértéseket, mint például a külföldről visszatérő személyek államilag elrendelt karanténja, a teljes roma települések karanténja, és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés és az oktatáshoz való jog korlátozásai tekintetében¹⁹⁷.

A civil társadalmat támogató jogi keret továbbra is érvényben van, de aggályok merültek fel egyes nem kormányzati szervezetek finanszírozásának korlátozásával kapcsolatban¹⁹⁸. Az új kormány átvette a civil társadalom további erősítésére vonatkozó kötelezettségvállalást¹⁹⁹. 2020 decemberében elindult a nem kormányzati szervezetek új nyilvántartása²⁰⁰. A nyilvántartás a vonatkozó törvényben meghatározott, Szlovákiában működő valamennyi szervezet egységes, nyilvános nyilvántartását jelenti, és célja az átláthatóság további javítása. Az érdekelt felek aggodalmukról számoltak be a közigazgatási szervek és politikusok által az aktivisták és a civil társadalmi szervezetek ellen intézett szóbeli támadásokkal²⁰¹ és a nemek közötti egyenlőséget előmozdító szervezeteknek juttatott állami pénzeszközök szándékos korlátozásával kapcsolatban²⁰². Ezenkívül a Covid19-világjárvány miatt számos civil szervezet működésére nyomás nehezedik, és az érdekelt felek különös aggodalmukat fejezték ki a világjárványnak a nem kormányzati szervezetek pénzügyi helyzetére gyakorolt általános hatásaival kapcsolatban²⁰³.

¹⁹⁴ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Csehországban, 14–15. oldal.

¹⁹⁵ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁹⁶ A Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹⁹⁷ Éves jelentés az állampolgári jogok biztosának tevékenységeiről (2020), a jelentést a parlamentben 2021. május 7-én megvitatották és szavazásra bocsátották, amelynek eredményeképpen nem ismerték el a jelentést; a Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás; a szlovák Nemzeti Emberi Jogi Központ éves jelentése az emberi jogok tiszteletben tartásáról; az ENNHRI hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 309–312. o.

¹⁹⁸ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában, 16. oldal.

¹⁹⁹ A Szlovák Köztársaság kormányának 2021–2024-es programnyilatkozata, 16–17. o.

²⁰⁰ A nem kormányzati szervezetek nyilvántartásáról szóló 346/2018. sz. törvény által létrehozva; az adatbázis elérhető a következő honlapon: <https://ives.minv.sk/rmno/?lang=sk>

²⁰¹ A Via Iuris (Szövetség a Szabadságjogokért) hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 13–14. o., és az ENNHRI hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 294. o.

²⁰² Ez arra a folyamatra utal, amelynek keretében a Munkaügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium 2020-ban újraosztja a nemek közötti egyenlőség előmozdítására szánt támogatásokat a konzervatív, életpárti szervezetek támogatása érdekében, amelyek általánosságban nem foglalkoznak a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kérdésekkel. Emellett a támogatásokról szóló 544/2010 sz. törvényt módosító 2020. december 17-i törvény elfogadását követően a nemek közötti egyenlőség helyett az egyenlő foglalkoztatási esélyeket, valamint a házasságot és a családi értékeket támogató szervezeteket fogják támogatni. Lásd az alábbi szervezetek hozzájárulását a 2021. évi jogállamisági jelentéshez: Nemzeti emberi jogi intézmények európai hálózata, 294. o., Európai Szövetség a Szabadságjogokért, 14. o. és ENNHRI, 294–295. o.

²⁰³ A kormány erőfeszítései ellenére, amely további 1,1 millió EUR összegű támogatást nyújtott a Covid19-világjárvány hatását enyhítő nem kormányzati szervezetek tevékenységének támogatására; a Regionális Fejlesztési Minisztérium 2020. augusztus 12-i sajtóközleménye, Remišová miniszterelnök-helyettes: 1,1 millió EUR a Covid19 elleni harcban részt vevő nem kormányzati szervezeteknek nyújtott segítségre; A

Szlovákiában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás. Lásd még a Via Iuris (Szövetség a Szabadságjogokért) hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 15–17. o.

I. melléklet: Források betűrend szerinti jegyzéke*

* A 2021. évi jogállamisági jelentéshez kapcsolódó konzultáció keretében beérkezett észrevételek jegyzéke megtalálható a következő weboldalon: <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.

A Szlovák Alkotmánybíróság 2019. január 30-i ítélete, PI ÚS 21/2014-96.

A Szlovák Alkotmánybíróság 2020. október 14-i ítélete, PI ÚS 22/2020.

A Szlovák Alkotmánybíróság 2021. március 31-i ítélete, PI ÚS 2/2021.

A szlovák bírák kommunikációs platformja és a szlovák bírák szövetsége (2021), *hozzájárulás a 2021. évi jogállamisági jelentéshez*.

Aktuality.sk (2021), *A NAKA ismét őrizetbe vette Kvietik pénzügyi támogatót és a Szlovák Földalap több emberét (NAKA opät' zadržala finančnika Kvietika aj viacero ľudí zo Slovenského pozemkového fondu)*. <https://www.aktuality.sk/clanok/892385/naka-opat-zadrzala-financnika-martina-kvietika>

Az állampolgári jogok biztosa (2020), *Éves jelentés az állampolgári jogok biztosának tevékenységeiről (Správa o činnosti verejného ochrancu práv za obdobie roka 2020)*. https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának 2012. július 24-i ítélete, Maxian és Maxianova, 44482/09, végrehajtási állapot. <http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7711>

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának 2015. szeptember 15-i ítélete, Javor és Javorova, 42360/10, végrehajtási állapot. <http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7717>

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának 2017. június 27-i ítélete, Ivan, 57405/15, végrehajtási állapot. <http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-47309>

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának 2018. augusztus 31-i ítélete, Balogh és társai, 35142/15, végrehajtási állapot. <http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-51541>

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának 2021. március 9-i ítélete, Bilgen kontra Törökország, 1571/07.

Az Európai Unió Bíróságának 2018. július 25-i ítélete, LM, C-216/18 PPU.

Az Európai Unió Bíróságának 2021. május 18-i ítélete, C-83/19. sz., C-127/19. sz., C-195/19. sz., C-291/19. sz., C-355/19. sz. és C-397/19. sz. egyesített román ügyek.

Az Európai Unió Bíróságának 2021. április 20-i ítélete, Repubblica, C-896/19.

Az Igazságszolgáltatási Tanácsok Európai Hálózata (2012–2013), *Jelentés a szakmai teljesítmény értékelésének minimumszabályairól és a bírák elmozdíthatatlanságáról*.

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2021), *Media pluralism monitor 2021*.

Európa Tanács (2020): *2020. május 20-i ajánlás Szlovákia 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben a Tanács véleményezi Szlovákia 2020. évi stabilitási programját, COM(2020) 525 final*.

Európa Tanács, Velencei Bizottság (2013), *A Grúzia rendes bíróságairól szóló sarkalatos törvény módosítástervezeteiről megfogalmazott vélemény, CDL-AD(2013)007-e*.

Európa Tanács: Miniszterek Bizottsága (2010), *A Miniszterek Bizottságának CM/Rec(2010)12. sz. ajánlása a tagállamok részére a bírúkról: függetlenség, hatékonyság és feladatok*.

Európa Tanács: Velencei Bizottság (2005), *Második időközi vélemény az Örmény Köztársaság alkotmányos reformjairól, CDL-AD(2005)016*.

Európa Tanács: Velencei Bizottság (2010), *Az alkotmánymódosításról szóló jelentés, CDL-AD(2010)001*.

Európai Bírák Konzultatív Tanácsa (2007), *10. sz. vélemény*.

Európai Bírak Konzultatív Tanácsa (2016), *19. sz. vélemény*.

Európai Bírak Konzultatív Tanácsának elnöksége (2020), *2020. december 9-i vélemény*, CCJE-BU(2020)3.

Európai Bizottság (2020), *Jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovákiában*.

Európai Bizottság (2021), 03/2021. sz. sajtóközlemény, Az OLAF lezárja az uniós mezőgazdasági alapokkal kapcsolatos ügyeket Szlovákiában. https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/21-01-2021/olaf-closes-cases-eu-agricultural-funds-slovakia_en

Európai Bizottság (2021), *Uniós igazságügyi eredménytábla*.

Európai Bizottság, az Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottság által végrehajtva (2017), *Efficiency and quality of the Slovak judicial system, Assessment and recommendations on the basis of CEPEJ tools (A szlovák igazságszolgáltatási rendszer hatékonysága és minősége. Értékelések és ajánlások a CEPEJ eszközei alapján)*, CEPEJ-COOP(2017)14.

Európai Bizottság, az Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottság által végrehajtva (2020), *CEPEJ Experts' review of the Judicial Map Reform in the Slovak Republic (A CEPEJ szakértői felülvizsgálata a Szlovák Köztársaság igazságügyi térképének reformjáról)*.

Európai Bizottság, az Igazságszolgáltatás Hatékonyságáért küzdő Európai Bizottság által végrehajtva, *Éves tanulmány*.

Európai Szövetség a Szabadságjogokért (2021), *Hozzájárulás a 2021. évi jogállamisági jelentéshez*.

GRECO (2019), *Negyedik értékelési kör. A második megfelelési jelentés kiegészítése. Szlovák Köztársaság*.

GRECO (2019), *Ötödik értékelési kör. Értékelő jelentés. Szlovák Köztársaság*.

GRECO (2021), *Negyedik értékelési kör. A második megfelelési jelentés második kiegészítése. Szlovák Köztársaság*.

GRECO (2021), Slovakia: GRECO regrets slow progress in prevention corruption of parliamentarians, judges and prosecutors (A GRECO sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy lassú előrelépés történt a parlamenti képviselők, bírák és ügyészek által elkövetett korrupció megelőzése terén) <https://www.coe.int/en/web/portal/-/slovakia-greco-regrets-slow-progress-in-preventing-corruption-of-parliamentarians-judges-and-prosecutors>

Kommunikációs Főigazgatóság (2019), *482. sz. Eurobarométer gyorsfelmérés: a vállalkozások korrupcióhoz való hozzáállása az EU-ban*.

Kommunikációs Főigazgatóság (2020), *502. sz. Eurobarométer tematikus felmérés: korrupció*.

Nemzeti emberi jogi intézmények európai hálózata (European Network of National Human Rights Institutions – ENNRHI) (2021), *Hozzájárulás a 2021. évi jogállamisági jelentéshez*.

OECD (2012), *Az OECD megvesztegetés elleni egyezménye végrehajtása, 3. fázis: Szlovák Köztársaság*.

OECD (2014), *Az OECD megvesztegetés elleni egyezményének végrehajtása, a 3. fázis jelentésének és ajánlásainak nyomon követése: Szlovák Köztársaság*.

OECD (2017), *Az OECD megvesztegetés elleni egyezményének végrehajtása, az 1a. fázis jelentése: Szlovák Köztársaság*.

Szlovák Egészségügyi Minisztérium, ágazati korrupcióellenes program (<https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>).

Szlovák Igazságügyi Minisztérium, *Az igazságügyi térkép reformjával kapcsolatos szövegezési folyamat ütemterve*. http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A11os_Sudna_mapa_v.2.pdf

Szlovák Igazságügyi Minisztérium, Elemzőközpont (2020), *Az igazságügyi térkép reformja*. http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/Reforma_sudnej_mapy_na_citanie.pdf

Szlovák Igazságügyi Minisztérium, Elemzőközpont (2020), *Az új igazságügyi térkép elkészítésére vonatkozó ajánlások*. http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf

Szlovák Igazságügyi Minisztérium, Elemzőközpont (2020), *Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy*. http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf

Szlovák kormány (2018), *A Szlovák Köztársaság 2019-2023-as időszakra vonatkozó korrupcióellenes politikája*. <https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=588DFBA123494910A70AF18737B85A81-034BF7E75BABC88FC3A419E44DED1345>

Szlovák kormány (2019), *A Szlovák Köztársaság nemzeti korrupcióellenes programja*. <https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=F75436C4AF3C4D96AE93D60FD6BCA184-99C291B1BA87B0B9BF1E773CB8DA6BA0>

Szlovák kormány (2020), *Éves jelentés az állampolgári jogok biztosának tevékenységeiről*. https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf

Szlovák kormány (2021), *helyreállítási és rezilienciaépítési terv (Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky)* (https://www.planobnovy.sk/files/dokumenty/kompletny-plan_obnovy.pdf)

Szlovák kormány (2021), *Szlovákia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez*.

Szlovák kormány, *2020–2024-es programnyilatkozat*. <https://www.mpsr.sk/programove-vyhlasenie-vlady-slovenskej-republiky-na-obdobie-rokov-2020-2024/800-17-800-15434/>

Szlovák kormány, *2021–2024-es programnyilatkozat*. <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=494677>

Szlovák kormány, *A Szlovák Köztársaság kormányának 2021.évi jogalkotási feladatterve*. https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet.fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&p_processDetail_WAR_portlet.file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portlet.action=getFile

Szlovák Nemzeti Emberi Jogi Központ (2019), *Éves jelentés az emberi jogok tiszteletben tartásáról*. <http://www.snsjp.sk/wp-content/uploads/Sprava-o-LP-v-SR-za-rok-2020-.pdf>

Szlovák Regionális Fejlesztési Minisztérium (2020), sajtóközlemény, *Remišová miniszterelnök-helyettes: 1,1 millió euró a Covid19 elleni harcban részt vevő nem kormányzati szervezeteknek nyújtott segítségre (Vicepremiérka Remišová: 1,1 milióna eur na pomoc mimovládnyh organizáciám v boji s COVID–19)* <https://www.mirri.gov.sk/aktuality/podpredsednicka-vlady/vicepremierka-remisova-11-miliona-eur-na-pomoc-mimovladnym-organizaciam-v-boji-s-covid-19/>

Szlovák ügyvédek, *Nyílt felhívás és hozzájárulás a 2021. évi jogállamisági jelentéshez*. <https://pravnystat.eu/en/>

Szlovák ügyvédi kamara (2021), 2021. március 23-i sajtóközlemény. *A szlovák ügyvédi kamara elnöke meglátogatta a börtön- és igazságügyi őrség új főigazgatóját (Predseda SAK navštívil nového generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže)*. https://www.sak.sk/web/sk/cms/news/form/list/form/row/596497/_event

Szlovák ügyvédi kamara (2021), *Hozzájárulás a 2021. évi jogállamisági jelentéshez*.

Transparency International (2020), *Exporting corruption (A korrupció exportálása)*.

Transparency International (2021), *2020. évi korrupcióérzékelési index*.

UNCAC, *Végrehajtási felülvizsgálat – 1. ciklus (2010–2015), országspecifikus véleményezési jelentés,*
Szlovák Köztársaság.
https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2013_07_11_Slovakia_Final_Country_Report.pdf

II. melléklet: Országlátogatás Szlovákiában

A Bizottság szolgálatai 2021 áprilisában virtuális találkozót tartottak az alábbiakkal:

- Alapvető jogok biztosa
- Belügyminisztérium
- Bírák a Nyílt Igazságszolgáltatásért (Judges For Open Judiciary)
- Bírói szövetség (Association of Judges)
- Bírói Tanács
- Egészségügyi Minisztérium
- Emberi Jogi Liga
- Igazságügyi Minisztérium
- Kormányhivatal – Korrupciómegelőzési Osztály
- Kulturális Minisztérium
- Különleges Ügyészség
- Legfelsőbb Bíróság
- Legfőbb Ügyészség
- Nemzeti Emberi Jogi Központ
- Nemzeti Nyomozó Ügynökség
- Nyílt Kormányzati Együttműködés
- Szlovák Műsorszolgáltatási Tanács
- Szlovák ügyvédi kamara
- Transparency International
- Via Iuris

* A Bizottság ezenkívül az alábbi szervezetekkel is találkozott számos horizontális megbeszélés során:

- A sajtó- és médiaszabadság európai központja
- Amnesty International
- Centre for Reproductive Rights
- CIVICUS
- Civil Society Europe
- EuroCommerce
- Európai Civil Fórum
- Európai Egyházak Konferenciája
- Európai Ifjúsági Fórum
- Európai Nonprofit Jogi Központ
- Európai Szövetség a Szabadságjogokért
- Európai Újságíró Szövetség
- European Partnership for Democracy
- Front Line Defenders
- Holland Helsinki Bizottság
- Human Rights House Foundation
- Human Rights Watch
- ILGA-Europe
- International Planned Parenthood Federation European Network (IPPF EN)
- Nemzetközi Emberi Jogi Föderáció
- Nemzetközi Jogászbizottság

- Nemzetközi Sajtóintézet
- Nyílt Társadalom Európai Politikai Intézet
- Philanthropy Advocacy
- Protection International
- Riporterek Határok Nélkül
- Transparency International EU